MILLIY KITOB PALATASI
INV №

Kuch — adolatda

Adolat

Ozbekiston Respublikasi ijtimoiy-siyosiy va xuquqiy gazetasi

1995 yildan chiqa boshlagan ☼ 2001 yil 12 yanvar ☼ juma ☼ №2 (289) ☼ sotuvda erkin narxda

● **Бир сўз билан айтганда, биз демократик давлат, озод ва том маънода эркин ҳаёт қурмоқчи эканмиз, бу ўзгаришларни авваламбор матбуотдан бошлашимиз даркор. Оммавий ахборот воситалари бу борада ибрат бўлиши, турли фикр ва ёндошувларнинг, мухолиф қарашларнинг ҳам майдонига айланиши лозим.**

Шу маънода, миллий матбуотимиз замон талабларидан ортда қолмаслиги, бизнинг ривожланган давлатлар сафидан ўрин олишимизда, жамоатчиликни ўйлантириб турган мураккаб саволларга жавоб топишда кўмакдош бўлиши керак.

Ислом КАРИМОВ.

Янги рукн:

Конституцияни ўрганамиз

СОҒЛОМ ФИКР СТРАТЕГИЯСИ

Хур Ўзбекистонимизнинг тарихида биринчи Конституциянинг қабул қилиниши – республикамизнинг янгидан туғилишидир, ҳақиқий мустақиллигимизга мустаҳкам пойдевор қуришдир, деб таъриф берган эди юртбошимиз. Яқинда эса биз Ўзбекистон мустақил давлатчилигининг мустаҳкам ҳуқуқий асоси бўлиб хизмат қилаётган ушбу Конституциямизнинг саккиз йиллигини кенг нишонладик.

Куни кеча Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси Конституциясини ўрганишни ташкил этиш тўғрисида» қабул қилган фармойиши эса Асосий Қонунимиз жамиятдаги ўрни ва аҳамиятини, маъно-мазмунини ва моҳиятини ёш авлодга, қолаверса бутун халқимизга янада кенгроқ тушунтиришга хизмат қилади.

Хўш, бу Конституция қандай яратилди? Унинг ўзига хос хусусиятлари нималарда намоён бўлади? Маънавий-ҳуқуқий илдизлари қаерда? Конституциямизнинг тарихий аҳамияти нимада?

Ёзувчи Н. Мишиннинг Москвадаги «Палея» нашриётида чоп этилган «Ислом Каримов – Ўзбекистоннинг биринчи Президенти» китобидан бу каби саволларга аниқ жавоб топасиз ва кўз ўнгингизда бу китобнинг тарихий аҳамияти янада чуқурроқ намоён бўлади. Шу боис ҳам мазкур китобдан келтирилаётган қуйидаги парчани ўқир эkansiz, юртбошимизнинг фаолияти Конституциямизни яратиш билан нечоғлик боғлиқ эканлигини яна бир бор юракдан ҳис этасиз. Унинг мазмун-моҳиятини тарғиб ва ташвиқ қилишда «Конституцияни ўрганамиз» янги рукнини айнан шундан бошлашни лозим топдик.

...У Ўзбекистон дастлаб Россия империяси, кейинчалик СССР таркибида бўлган ўн йилликлар даврида шаклланган ҳақиқий аҳволдан келиб чиққан ҳолда иш кўришга мажбур эди. Ҳақиқий аҳвол эса, мана бундай эди: республика аслида собиқ Совет Иттифоқининг ғарбий қисми учун хом ашё манбаи бўлгани ҳолда зарур ишлаб чиқариш воситалари, халқ истеъмоли моллари ва озиқ-овқатнинг 60 фоизини ташқаридан олиб келарди. Шу туфайли доимий дотацион бюджетга эга, миллий даромад ҳамда аҳоли эҳтиёжини қондириш даражаси паст, бир томонлама ривожланган иқтисодиёт вужудга келган эди.

Каримовнинг фикрича, Ўзбекистоннинг ўзига хос ва ўзига мос янгиланиш йўли энг аввало аҳоли ҳаётининг миллий-тарихий хусусияти, тафаккур тарзи, халқ анъаналари ва урф-одатлари, кўп миллатли республиканинг бутун ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олиши лозим.

Ислом Каримов буюк, кўп асрлик тарихга эга бўлган янги мамлакатни қуриш стратегиясини «Ўзбекистон: янгиланиш ва тараққиётнинг ўзига хос йўли» китобида баён қилиб берган.

Халқ тўла маъқуллаган ва қўллаб-қувватлаган суверен, демократик, ҳуқуқий давлат қуриш стратегияси унинг «Ўзбекистон – келажаги буюк давлат», «Янги уйни қурмай туриб, эскисини бузманг», «Буюк мақсад сари оғишмайлик» сингари бошқа китобларида ўз аксини топган.

Каримов юрт келажагини қандай кўради? «Ўзбекистон, – деб таъкидлайди у, – келажаги буюк давлат. Бу – суверен, демократик, ҳуқуқий давлат демакдир. Бу – гуманизм принципларига асосланган, миллати, дини, ижтимоий ҳолати ва сиёсий қарашларидан қатъий назар, фуқароларининг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлайдиган давлат демакдир».

Каримов Асосий қонунни ишлаб чиқиш бўйича комиссия раҳбари сифатида қарийб икки йил давомида Ўзбекистон Конституцияси устида ишлади. Конституция парламент сессиясидан олдин уч ой мобайнида умумхалқ муҳокамасидан ўтди, халқ донишмандлигининг гавҳарлари билан бойиди. Каримов мамлакатнинг Асосий қонуни қабул қилинишидан олдин уни барча: вазирдан тортиб чўпонгача, завод директоридан тортиб Мирзачўлнинг чекка хўжалигидаги сувчигача – барча яхшилаб ўрганиб чиқиши лозимлигини яхши англарди.

1992 йил 8 декабрь куни Олий Кенгаш бу тарихий ҳужжатни қабул қилди. Янги Конституциянинг ноёблиги нимада?

У энг аввало жамиятнинг ўз моҳияти, фалсафаси, ғоялари бўйича ижтимоий-сиёсий жиҳатдан ривожланишининг сифат жиҳатидан янгича талқинидан иборат. Конституцияда коммунистик мафкура, синфийлик, партиявийликнинг изи ҳам йўқ. Жаҳондаги барча қадриятлардан энг улуғи – инсонга алоҳида ўрин ажратилган! Мана шу асосда Асосий қонунда ҳуқуқчиликда доимо қийинчилик туғдириб келган масала – фуқаро, жамият ва давлат ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг оқилона йўли топилган.

Каримов Асосий қонунда инсон ҳуқуқлари ва давлат мустақиллиги идеалларига содиқлик, ҳозирги ва келажак авлодлар олдидаги чуқур масъулиятни англаш, ўзбек давлатчилигининг тарихий тажрибаларига таяниш, демократия ва қонунчиликни ҳурмат қилиш, халқаро ҳуқуқнинг барча қабул қилган меъёрларини эътироф этиш, Ўзбекистоннинг муносиб ҳаётини таъминлаш, инсон эъзозланадиган ҳуқуқий жамиятни барпо этиш ва ниҳоят, мустаҳкам фуқаролар тинчлиги ва миллатлар тотувлигини таъминлаш сингари олижаноб мақсадларни акс эттиришга интилди.

Халқ Ўзбекистонда давлат ҳокимиятининг ягона манбаи ҳисобланади, давлат эса халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади.

Каримовнинг фикрича, барча фуқароларнинг қонун олдида тенглиги, Конституция устуворлигининг таъминланиши – ҳуқуқий давлатнинг асосий белгиси ҳисобланади. Барча қонунлар ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар Конституция асосида яратилиши ҳамда унга мос келиши лозим. У Амир Темурнинг: «Давлат ишларини салтанат қонун-қоидаларига асосланган ҳолда бажариш» ҳақидаги («Куч – адолатдадир» деган) гапларини бекорга келтирмаган.

Тарихий қадриятларни қайта тиклаш – жамиятни қайта қуришнинг дастлабки босқичида ҳар бир етакчига яқиндагина мазлум бўлган халқнинг ишончини таъкилайдиган энг зарур омилдир.

Янги Конституция фуқаролар билан давлатни ҳуқуқ ва бурч жиҳатидан бир-бирига ўзаро боғлаб қўйди. Бу маънода мазкур ҳужжат инсон ҳуқуқлари жаҳон декларациясидаги ҳаётнинг, шахснинг ҳамда инсон эркинлигининг даҳлсизлиги сингари деярли барча принципиал қоидаларни ўз ичига олган.

Янги жамият қурилишининг муҳим асоси сифатида қаралган хусусий мулкчиликка муносабат ҳам принципиал аҳамиятга эга. Конституцияда хусусий мулкчилик мулкнинг бошқа шаклларига тенглаштирилибгина қолмай, у давлат ва унинг ташкилотлари ҳимоясида экани қайд этилган.

Давлат ҳокимиятини ташкил этиш ва унинг тузилмаси ҳокимиятни қонунчилик, ижроия ва суд ҳокимиятига бўлиш принципи асосида амалга оширилади.

Шуни алоҳида қайд этиш лозимки, янги Конституция лойиҳаси ишлаб чиқилаётганида БМТнинг асосий ҳужжатлари, қоидалари, халқаро ҳуқуқ принципларига қатъий риоя этилган, АҚШ, ГФР, Япония, Канада, Франция, Португалия, Италия, Швеция, Туркия, Испания, Ҳиндистон, Покистон, Миср сингари мамлакатларнинг конституциявий тажрибасидан ижодий фойдаланилган.

Франция ва Американинг энг талабчан экспертлари, БМТ ва ЕХҲТ вакиллари Олий Кенгаш қабул қилган қонунни чуқур таҳлил этишди. Уларнинг биронтаси ҳам Конституцияда умум қабул қилинган демократик меъёрларга зид биронта унсур топишолмади. Шунинг учун ҳам Каримов: «Конституциямиз – энг улкан бойлигимиздир», дейишга тўла ҳақли эди.

ИДОРАЛАРАРО КЕНГАШ ЙИҒИЛИШИ

Мамлакатимизда изчиллик билан амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва уларнинг самарадорлигини оширишда Вазирлар Маҳкамаси Умумиқтисодиёт комплексининг масъулияти катта. Шу боисдан Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Ислоҳотлар ва инвестициялар бўйича идоралараро Кенгашнинг 11 январь куни бўлиб ўтган йиғилишида асосий эътибор мазкур комплекс ишини аниқ мақсадларга йўналтириш ва самарадорлигини янада ошириш борасидаги чора-тадбирларга қаратилди.

Кенгаш йиғилишида Президент Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Давлатимиз раҳбари ўз нутқида кейинги йилларда мамлакатимизда макроиқтисодий ва молиявий барқарорликка эришилгани, халқ хўжалигида таркибий ўзгаришлар дастури ҳаётга самарали татбиқ этилаётгани, нефть-газ, тоғ-кон, озиқ-овқат, енгил саноат ва машинасозлик саноатида ишлаб чиқаришни янгилаш ва техник қайта жиҳозлаш тадбирлари амалга оширилаётганини таъкидлади. «Бир сўз билан айтганда, иқтисодиётимизни янада барқарор ва изчил ривожлантириш учун зарур шарт-шароит ва мустаҳкам пойдевор яратилмоқда», деди Ислом Каримов.

Айни пайтда Президент умумиқтисодиёт комплексига кирувчи вазирлик, қўмита, концерн, компания ва идоралар ўртасида ишни ташкил этишда ўзаро ҳамжиҳатлик етишмаётганидан ташвиш билдирди. «Иқтисодиёт ривожи, унинг таркибига кирувчи барча соҳа ва тармоқлар, аввало, иқтисодиётнинг пировард мақсад ва вазифаларига эришишга қаратилиши даркор», деди давлатимиз раҳбари. «Ҳар қандай тармоқ, ҳар қандай соҳа ўз натижалари билан мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришга, халқимизнинг ҳаёт даражасини яхшилашга хизмат қилиши лозим».

Афсуски, идоралар кўпинча фақат ўз манфаатларинигина ўйлаб иш тутади. Тарқоқлик кучли. Умумиқтисодиёт комплекси таркибига кирувчи вазирлик ва идоралар ишида, иқтисодиётнинг ривожланиш стратегиясини аниқлашда муҳим омил бўлган умумий молиявий баланс, тўлов баланси, миллий ҳисобот тизими ва бошқа баланслардан етарлича фойдаланилмаяпти.

Ислом Каримов мазкур комплекс таркибига кирувчи вазирлик ва идоралар, аввало, дунё иқтисодиёти тараққиёти механизмлари ҳамда йўналишларини пухта ўрганиб олишлари зарурлигига ҳам алоҳида эътибор қаратди.

Жаҳон иқтисодиётининг асоси эса эркин бозор муносабатлари, эркин рақобатдир. Президент айтмоқчи «бўш жойи йўқ дунё бозоридан» ўрин эгаллаш мушкулдан мушкул иш экани ҳам тушунарли ҳол. Шу боисдан дунё бозоридан Ўзбекистон ўзига хос ва ўзига мос ўринни мустаҳкам эгаллаши ҳақида ўйлаш керак. Шундагина, иқтисодиётимиз том маънода юксалади.

Президент мамлакат иқтисодиёти учун муҳим аҳамиятга эга яна бир масалага эътибор қаратди. Яъниким, корхоналарни, ишлаб чиқариш муассасаларини Ўзбекистон шароитига, унинг иқтисодиёти ва эҳтиёжига мослаш лозим. Афсуски, собиқ Шўро даврида мамлакатимиз ҳудудида бизнинг эҳтиёжимиз учун мутлақо зарур бўлмаган турли корхоналар қурилди. Улар юртимиз экологиясини ҳам, одамларимиз саломатлигини ҳам бузгани сир эмас. Бундай корхоналар табиий равишда бугун инқирозга дучор бўлаётир.

Ислом Каримов бугунги кунда мамлакатимиз иқтисодиёти учун устувор бўлган йўналишларини яна бир карра таъкидлаб ўтди. Макроиқтисодий барқарорликни ва изчил иқтисодий ўсишни таъминлаш, иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни изчиллик билан амалга ошириш, кўп укладли иқтисодиётни шакллантириш ва унда хусусий мулкнинг етакчи ўрин эгаллашини таъминлаш, ташқи иқтисодий фаолиятни ва валюта бозорини босқичма-босқич эркинлаштириб бориш каби масалалар шулар жумласидандир. Буларнинг барчаси халқимиз фаровонлигининг барқарор ўсишини таъминлашга хизмат қилади.

Кенгаш йиғилишида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси В.Голишев, Бош вазир ўринбосари, Умумиқтисодиёт комплексининг раҳбари Р.Азимовнинг кун тартибидаги масалалар юзасидан ахбороти тингланди.

Оксана ЗАДУНАЙСКАЯ,
Фарҳод АРЗИЕВ,
ЎзА мухбирлари.

ИҚТИСОДИЁТ: ИСЛОҲОТ ОДИМЛАРИ

БОЛҒАЛИЛИК ЧЕВАРЛАР

● ***Яккабоғ тумани Жуман Михлиев жамоа хўжалигининг Болғали***

қишлоғидаги чойхона биноси таъмирланиб, тадбиркор аёл Мунаввара Қудратова бошчилигидаги бир гуруҳ чевар аёлларга топширилди. Тикув машиналари келтирилди. Хўжаликнинг ўн нафардан зиёд чевар хотин-қизлари ишни бошлаб юборишди.

Қишлоқ чеварлари қўлида тикилган бежирим либослар ўз харидорларини, мижозларини топа бошлади. Тикувчи қизларда цехни кенгайтириш фикри туғилди. Тадбиркор аёл Мунаввара Қудратова ўзининг 200 минг сўм шахсий жамғармаси ҳисобидан қадимий каштачиликни ривожлантириш мақсадида яна битта цех ва аёллар сартарошхонасини очди. Қишлоқ аёллари тайёрлаётган зардўзлик либослари барчанинг ҳавасини келтирмоқда.

МУЗҚАЙМОҚ ТУРИ КЎПАЙМОҚДА

● ***Хўжайли туманидаги Қорақалпоғистон–Люксембург «Аис – Жайхун» қўшма корхонасининг маҳсулотларига талаб катта. Бу ерда болалар учун беш турдаги музқаймоқ ишлаб чиқарилмоқда. Корхона ўтган йилни 3 миллион сўмдан зиёд фойда билан якунлади.***

Жамоа аъзолари Оналар ва болалар йилида улкан вазифаларни амалга оширишни режалаштирганлар. Корхона раҳбари Т. Ўринбоевнинг берган маълумотига кўра, жорий йилнинг дастлабки ойларидан бошлаб тайёр маҳсулот Қозоғистон Республикасининг савдо шоҳобчаларига ҳам сотила бошлайди. Шунингдек, маҳсулот турларини кўпайтириш бўйича ишлар олиб борилмоқда.

«НИЛУФАР» «ЗИНГЕР»ДА ТИКАДИ

● ***Самарқанд вилояти «Бизнес-фонд» бошқармаси энди иш бошлаётган тадбиркорларга амалий ёрдам кўрсатиш қўламини кенгайтирмоқда. Яқинда фонд томонидан 40 дона «Пфаф-Зингер» тикув машинаси харид қилиниб тадбиркорларга етказиб берилди.***

Тикув машиналаридан бирининг эгаси ургутлик тадбиркор аёл Л. Асламова қисқа фурсатда яхши натижаларни қўлга киритди. У яна лизинг асосида қўшимча уч дона тикув машинаси сўраб «Бизнес-фонд» бошқармасига мурожаат қилди.

Шунингдек, Каттақўрғон шаҳридаги «Нилуфар» кичик корхонаси бирданига 11 дона тикув машинасини лизинг асосида сотиб олди.

Мамлакатда амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар Самарқанд ва самарқандликлар ҳаётида чуқур ўзгаришлар ясади. Шаҳар ва қишлоқлар ободонлашмоқда. Қадимий манзилгоҳлар замонавий меъморчилик чизгилари билан уйғунлашиб янада гўзал манзара касб этди. Муҳими, ана шу ўзгариш, янгиланишлар марказида турган фуқароларнинг ижтимоий фаоллиги ошганлигида, Ватан тақдири ва равнақи учун жавобгарлик ҳисса кучайганлигида.

Хўш, «Адолат» СДПнинг вилоят кенгаши бу жараёнларда қандай иштирок этмоқда? Партиянинг омма билан алоқаси, кадрлар сиёсати кутилган натижаларни бераяптими? Мухбиримиз «Адолат» СДПнинг вилоят Кенгаши биринчи котиби Жуманиёз Алибековга шулар хусусида бир неча савол билан мурожаат қилди.

РАҚОБАТДА ТАНАФФУС БЎЛМАЙДИ

дейди «Адолат» СДП Самарқанд вилоят Кенгашининг биринчи котиби Жуманиёз Алибеков

Партия ҳаёти

– Жуманиёз ака, бугун сиёсат майдонида курашчанлик, рақобат ҳақида кўп гапирилаяпти. «Адолат» бу курашдан четда қолмаяптими? Умуман рақобат нимадан бошланиши керак? Бу саволларни беришимга сабаб, мени маъзур тутасиз-ку, «ўзи Самарқандда «Адолат», «адолат»чилар борми?» деган мазмундаги киноялардан кўп марта эшитишга тўғри келган...

– Кинояда жон бор. Халқ ҳамма нарсани сезиб, баҳосини беради. Шу жумладан сиёсат майдонидаги ҳар битта қадамимизни ҳам.

Ўтган йили мамлакат парламентига ва маҳаллий ҳокимиятларга сайловлар жараёнида «Адолат» СДПнинг вилоят Кенгаши кўпгина имкониятларни бой бериб қўйди. Партия дастуридаги вазифалар нечоғлик ҳаётий ва мукаммал бўлмасин жойларда етарлича амалга ошмай қолди. Сабаб шундаки, жозибадор ғоя мақсадларни қуйида ижро этадиганлар, яъни бошланғич ташкилотлар тузиш ва улар фаолиятига раҳбарлик қилиш унутиб қўйилган эди. Бугун хатолардан тегишли хулоса чиқариб олаяпмиз.

– Дарвоқе, Сиз «Адолат» СДП вилоят Кенгашига раҳбар этиб сайланганингизга ярим йилдан ошаяпти. Саркотиб сифатида ўзгаришларни нимадан бошладингиз?

– Биласизми, айтсам ҳайрон қоласиз. «Адолат» СДПнинг вилоят Кенгаши беш йил давомида фаолият юритиш учун зарур манзилгоҳга эга бўлмаган. Тарғибот-ташвиқотлар кўчада олиб борилган. Ҳозир эса партия Кенгаши ўз биносига, шинам иш кабинетлари, телефон ва бошқа зарур жиҳозларга эга. Беш йилда меҳнат жамоаларида ақалли бешта бошланғич ташкилот тузилмаган бўлса, бугун уларнинг сони 50 тадан ортиб қолди. «Ўзавтогаз» ҳудудий бошқармасининг Самарқанд вилоят бўлими вилоят травматалогия ва ортопедия шифохонаси, Тойлоқ туманидаги Садриддин Айний номли ширкат хўжалиги қошида тузилган бошланғич ташкилотлар кўп сонли партия аъзоларини бирлаштиргани билан эътиборга лойиқдир. Ярим йилда минг кишини «Адолат» СДП аъзолигига қабул қилдик. 12 та туман ва шаҳарда партия ташкилотлари тузиб, муносиб кишиларни саркотибликка сайладик. Улар сиёсат майдонида танаффус бўлмаслигини, халқнинг эътиборини қозониш учун тинимсиз ишлаш, изланиш зарурлигини англаб етган кишилардир.

– Сиёсат майдонида танаффус бўлмаслигини англаб етиш яхши, аммо айтингчи, ҳар қалай партия Кенгашининг, жойлардаги бошланғич партия ташкилотларнинг ижтимоий ҳаётдаги таъсирини кучайтириш учун қандай иш усулларини танлаяпсизлар?

– Меҳнат жамоалари билан учрашувларни, очиқ давра мулоқотларини. Ижтимоий ҳаётдаги муаммоларни тўлиқ идрок этиш ва ечимини топиш учун халқнинг орасида юриш керак. Биргина Самарқанд шаҳрида жамоат транспорт ишини олайлик. Кейинги 3-4 йилда автобус саройлари деярли ёпилиб, шаҳарда йўловчи ташишда қатор мураккабликлар юзага келган эди. Жамоат транспорт хизмати хусусийлаштириб қўйилганлиги эса йўлкира нархларини кескин ошириб юборди. Бу ҳақда шаҳар Кенгаши сессияларида депутатлар, партия фаоллари иштирокида зарур эътирозлар, таклифлар ўртага ташланди. Ва бу мунозараларнинг илк маҳсули сифатида шаҳар йўналишларида қатнаши учун 40 та янги автобус қўйилди. Келгуси ойда бу миқдор янада кўпайтирилади. Демоқчиманки, ислоҳотлардан мақсад – халқнинг фаровон турмушини таъминлаш. Бу борада эса жамоат ташкилотлари, сиёсий партиялар халқ билан ҳокимият ўртасида ишончли кўприк бўлишлари керак.

– Айрим партия ташкилотлари эътибор қозониш, диққат марказда туришнинг қулай йўлини хайр-саховат тадбирларини ўтказишдан иборат деб билишмоқда...

– Меҳр-саховат тадбирларидан биз ҳам четда қолаётганимиз йўқ. Яқинда ногиронлар куни арафасида Самарқанд шаҳридаги 6- ва 10-болалар уйларига совға-саломлар билан ташриф буюрдик. Ота-она меҳридан бенасиб гўдаклар кўнглини хушладик. Лекин саховат тадбирларини обрў олиш учун асосий машғулотга айлантириб қўйганимиз йўқ. Қолаверса, бу ишларни ҳамиша чўнтак кўтаравермайди. Менимча, томоқни сийлашдан кўра кўпроқ қалбларни сийлаш, рост гапириб эътибор топиш ҳақида ўйлашимиз керак.

– Бугун айрим жойларда – қишлоқларда турмуш даражаси нега пасайган? Мулкдорлар синфи тўла шаклланиб, ўз ҳақ-ҳуқуқларини англаб етишига нималар халақит бермоқда? Қонунлар ижросини кимлар назорат қилиши керак?

– Партия ташкилотлари ҳокимият органларидаги ўз вакиллари – депутатлар орқали бу муаммоларга чуқурроқ ёндошиб жавоб топсалар – обрў қозониш дегани шу бўлади.

– Жуманиёз ака, бугун «Адолат» СДПга тарафдорлар кўпми? Кўпчилик дедингиз. Улар кимлар? Ва умуман партия кимларнинг манфаатларини кўпроқ ҳимоя қилиши керак?

– Ҳа, «Адолат»га тарафдорлар кўпайган. Улар асосан ишбилармон мулкдорлар, фермерлар, зиёлиларнинг энг яхши вакиллари. Бир сўз билан айтганда, жамиятдаги ислоҳотларни диққат билан кузатиб, ўзлари ҳам бу жараёнда фаол қатнашаётган кишилар. Биласизми, сафимиз нафақат сон, сифат тарафидан ҳам яхшиланиб бораётгани мени мамнун этади. Куни кеча «Адолат» СДПнинг Самарқанд шаҳар Кенгаши конференциясини ўтказдик. Кутилганидан кўп делегат қатнашган. Бу анжуманда партия ташкилотининг ишини яхшилаш, сиёсат майдонида яққол рақобатчига айланиши учун ғоят куйинчак фикрлар айтилди. Конференцияда Мамаюсуф Салимов шаҳар Кенгашининг биринчи котиби этиб сайланди. У моҳир шифокор бўлиши билан бирга узоқ йиллар ҳокимият идораларида, масъул лавозимларда ишлаб тажриба орттирган. Шу боис янги саркотиб партия ишини жонлантиришга, одамларни ўз ортидан эргаштира олишига ишонамиз.

– Ислоҳотлар тақдири маънавиятимизга, фикрлаш доирасига, сиёсий фаоллигимизга бевосита боғлиқ бўлган бугунги кунда сизни нималар кўпроқ ташвишга солаяпти?

– Шўролар давридан мерос бўлиб қолган лоқайдлик! Эртанги кун масъулиятини сеза билмаслик. Яқинда қизиқ манзаранинг гувоҳи бўлдим. Самарқанддаги тижорат дўконларидан бирининг пештоқида Америка байроғини илиб қўйишган экан. Бир эмас, бир нечта. Дўкондордан бу ҳолат ғашингизни қўзғамайдими деб сўраганимизда менга нима, сотиб олишса бўлганида деб лоқайд жавоб қайтарди. Америкада давлат байроғи миллий ғурур ифодаси сифатида уйларнинг пештоқига осиб қўйилади. Қўшма Штатларда 30-йиллардаги Буюк депсинишлар даврида яна шу миллий ғурур мамлакатни танг вазиятдан халос этган. Ялпи сафарбарликни, кўтаринкиликни пайдо қилган. Энг яхши йўлбошчиларни майдонга олиб чиққан, энг ёрқин истеъдодларни кашф этган.

Маънавият, миллий ғурур ҳар бир мамлакатда ўз қадрини топиши, одамларни Ватан тақдири учун бирлаштирувчи куч бўлиши керак.

Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

14 январь – Ватан ҳимоячилари куни

ЮРТИМИЗ ТИНЧ, ЧЕГАРАЛАРИМИЗ ДАХЛСИЗ

Мустақил, эркин, озод мамлакат барпо этишнинг ўзига хос шартлари бор. Ана шулардан бири ва энг асосийси, Ватан сарҳадлари дахлсизлигини таъминлашдир. Бунинг учун чегараларни мустаҳкам қўриқлаш, ердан ёки осмондан келиши мумкин бўлган хавф-хатарни бартараф эта оладиган жанговар армияни шакллантириш лозим бўлади.

Шу туфайли ҳам Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки вақтлариданоқ ҳарбий техникаси мукаммал, замонавий, аскар ва зобитлари билимли, юртига садоқатли, қўрқмас, ботир, довюрак бўлган Қуролли Кучларни бунёд этишга алоҳида эътиборни қаратдилар.

Ҳозир шуни мамнуният билан таъкидлаш лозимки, Ўзбекистонни, унинг сарҳадларини, аҳолисини, бойликларини ҳимоя қила оладиган жанговар армияга эгамиз. Мустақиллигимизни, эришаётган ютуқларимизни кўролмаган кучлар, гуруҳлар гумашталарининг Сурхондарё ва Тошкент вилояти тоғларида қақшатқич зарбага учрагани бунга мисолдир.

Ҳозир ҳамма жабҳалар қатори Қуролли Кучларимизда ҳам кенг кўламли ислоҳотлар амалга оширилмоқда. Мақсад – дунёдаги ривожланган давлатларда ташкил этилган ва Ватанни ишончли ҳимоя этишда ўзини оқлаган профессионал армия барпо этишдир. Бу фикрларни юртбошимиз сўзлари билан айтадиган бўлсак, бизнинг армия замонавий қуроллар билан таъминланган ихчам, тезкор ва сафарбар бўлади. Ҳозир армиядаги барча ишлар шу мақсадга қаратилган.

Ватан ҳимоячиси шарафли ва масъулиятли касб. Бугун ана шу касбни танлаган, юрагига озод юрт меҳрини жойлаган мард ўғлонларнинг байрами – Ватан ҳимоячилари куни.

Ҳадиси шарифда «Ватанни севмоқ иймондандир», дейилган. Биз ўз имон-эътиқоди билан она юртини севган, унинг мустақиллиги учун жон фидо қилишга тайёр турган Ватан ҳимоячиларини чин дилдан қутлаб, уларга узоқ умр, эзгу ишларида муваффақиятлар тилаймиз.

Мардлар қўриқлайди Ватанни

ЖАНУБИЙ САРҲАДЛАР ИШОНЧЛИ ҚЎЛЛАРДА

Халқимизнинг ўктам шоири Ғафур Ғулом шундай ёзганди: «Йигит омон бўлса, хавфу хатар йўқ». Йигит кишига бундан-да каттароқ ишонч билдириб бўлмайди. Бугунги кунда мустақил Ватанимизнинг жанубий сарҳадларини кўз қорачиғидек асраётган ва қўриқлаётган аскар ҳамда зобитларимиз ҳақида илиқ, самимий гап, мақтовлар айтса-да, камлик қилади.

Чегара қўшинлари ҳарбий қисми шахсий таркиб билан ишлаш бўлими бошлиғи, капитан Арслон Сайдалимов «Туркистон-пресс» мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни гапирди:

– Аввал бошда бир нарсани эслатиб қўйганим яхшики, чегара қўшинлари орасида бизнинг қисмимиз ёши улуғи ҳисобланади. Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан бери эса ҳарбий хизматчиларимиздан 16 нафари ҳукуматнинг орден ва медалларини олишга муяссар бўлди. Байрам арафасида гарчи ғуссали бўлса-да, бир воқеани ёдга олмоқчиман. 1994 йилнинг 23 феврали худди кечагидек ёдимизда турибди. Шу куни Ватанимиз сарҳадларини ҳимоя қила туриб қаҳрамонларча ҳалок бўлган капитан Ермак Ўзбеков бизнинг қисмимиздан эди. У жидилликда нафақат қисмимизнинг, балки бутун чегара қўшинларининг фахри-ифтихори эди. 2000 йилда ҳарбий хизматчиларимиздан яна бири – Алижон Пўлатбоев II даражали «Шон-шараф» ордени билан мукофотланди. 2000 йил чегарачиларимиз учун муваффақиятли кечди. Қисмимиз жанговар, ижтимоий-сиёсий тайёргарликдаги аъло хизматлари, кўрсаткичлари учун Ўзбекистон Республикаси Давлат чегараларини ҳимоя қилиш қўмитаси раисининг кўчма вимпели билан тақдирланди. Бундан ташқари «Аскар қўшиқлари» фестивалида 1-ўринни қўлга киритдик.

Чегарачи аскар ҳам зобит ҳам нафақат руҳан, балки жисмонан ҳам чиниққан бардам, ўктам бўлмоғи керак. Бизда жисмоний тайёргарликка алоҳида эътибор берилмоқда. Барча шароитларга эга спорт майдонлари, баскетбол, футбол, волейбол майдончалари бор. Ишқибозлар учун теннис кортимиз ҳам мавжуд. Чегарачиларимиз учун спорт билан шуғулланиш кундалик одатга, эҳтиёжга айланиб қолган.

Аскарларимиз билан турли учрашувлар, суҳбатлар уюштириш ҳам анъанага айланди. «Нуроний» жамғармаси Сурхондарё вилоят кенгаши ҳарбий қисмни оталиққа олган. Жамғарманинг ташаббуси билан уруш ва меҳнат фахрийлари иштирокида қизиқарли суҳбатлар, учрашувлар ташкил қилинмоқда. Катта ҳаёт мактабини ўтаётган, кўпни кўрган отахонларнинг ўгитлари чегарачиларимизда катта таассурот қолдирмоқда. Шунингдек уларнинг ташрифидан чегарачиларимиз илҳомланиб кутадилар.

Қисмимиздаги музей экспонатлари билан танишиб чиқсангиз чегарачи посбонларнинг катта қаҳрамонлик йўлини, шон-шараф йўлини босиб ўтганлигини биласиз.

Айни пайтда етти миллат фарзандлари аҳил-иноқликда хизмат бурчини ўтаётган ҳарбий қисмимизда ҳарбий хизматчи Рўзигул Худойқулова кичик сержантлардан Нодир Тўйчиев, Шукрат Акбаров, оддий аскарлардан Анвар Жўраев, Алишер Акбаров, зобитлардан Равшан Шарипов, Хотам Парпиевларнинг номларини тилга олиб ўтишни истардим. Улар зиммаларидаги бурчни аъло даражада адо этмоқдалар.

Кутлуғ байрамимиз бўсағасида, одамлар, хотиржам бўлинг, жанубий сарҳадларимиз ишончли қўлларда деб қатъият билан айта оламан.

БИЗ ЎЗБЕК ДИЁРИН АСКАРЛАРИМИЗ

Қўшиқ

Жонажон Ватаним – ҳур Ўзбекистон,
Бағрингда улғайдик, яйрар тану жон,
Келажак буюкдир, чексиздир имкон,
Эй озод диёрим, сенга шараф-шон!

НАҚОРАТ:
Биз ўзбек диёрин аскарларимиз,
Машқларда чиниққан посбонларимиз,
Тонг каби мусаффо осмонларимиз,
Хушёрлик чин аҳду паймонларимиз,
Темурий қонимиз, иймонларимиз,
Ватанга фидойи, содиқ баримиз!

Ҳар аскар довюрак, Алпомиш қомад,
Темурбек баҳодир, жанговар авлод,
Истиқбол байроғин кўтариб баланд,
Сен шараф-шоним деб, қилур қасамёд.

НАҚОРАТ:

Ватанга ёв яқин келолмас, асло,
Тоғларга қузғунлар қўнолмас асло,
Ҳарбий сир – қатъий сир билолмас асло,
Хавф-хатар, таҳлика сололмас асло!

НАҚОРАТ:

Мамажон ХОЛИҚОВ.

Пиру бадавлатлар

УЧ АСРНИ КЎРГАН ОНАХОН

Бухоро туманидаги Шергирон қишлоғида истиқомат қилувчи Муаттар ая Тиллаева уч асрни кўрган пиру-бадавлат момолардан ҳисобланади.

1892 йилда Тахмач қишлоғида дунёга келганман, дейди момо «Туркистон-пресс» мухбирига. Ақлимни танигандан то пенсияга чиққунимга қадар «Чор бакр» ширкат хўжалигида меҳнат қилдим. Бир инсон юриши мумкин бўлган турмушнинг барча паст-баланд сўқмоқларини босиб ўтдим. Кўп меҳнатдан қутулиб, барча юмушлар техника зиммасига юкланган даврларнинг гувоҳи бўлдим. Қатағон йиллар жабрини, урушнинг келтирган мусибатини тотдим. Яратганга шукрки, Ҳурлик замонасига, янги минг йиллик остонасига қадам қўйдим.

Волидаи муҳтарама бир юз саккиз ёшга кирганига қарамай соғлом ва бақувватдир. Қишлоқдошлари билан бемалол гурунглашади. У етмиш ёшли қизи Ҳамо Восиева билан бирга яшаб келаётир. Онахонлар доимо иззат-ҳурматда. Бу оилага «Чор-бакр» ширкат хўжалиги ҳамда «Сухроб» деҳқон-фермер хўжалиги ҳар томонлама кўмак бериб келаётир.

«Универсиада – 2002»

«БУХОРО» ЗАМОНАВИЙ СТАДИОН БЎЛАДИ

Маълумки, 2002 йил май ойида Бухорода мамлакат талабаларининг II универсиадаси ўтказилади. Унда 3 мингдан зиёд ёш спортчи қатнашади. Мусобақаларнинг тантанали очилиш ва ёпилиш маросимлари, асосий беллашувлар вилоятнинг бош стадиони – «Бухоро»да ўтказилади.

Шу муносабат билан вилоят ҳокимлиги стадионни катта спорт мусобақасига тайёрлашга бағишланган йиғилиш ўтказилди.

Стадион ҳозирда 10-11 минг томошабинни сиғдира олса, қайта таъмирдан сўнг 30 минг кишини қабул қилади. Бу иншоот ҳар томонлама замонавий лойиҳалар асосида ва жаҳон андозаларига мос равишда қайта қурилади. Унинг қурилишига ҳисоб-китоблар бўйича 2,5 миллиард сўм маблағ талаб қилинади.

Йиғинда вилоят ҳокими С. Хусенов шулар ҳақида тўхталиб, стадионни Универсиадага ҳозирлашдек хайрли ишга ҳамма ўз ҳиссасини қўшиши кераклигини таъкидлади. Тегишли вазифалар белгилаб ўтилди. Йиғилишда кўзга чиққан солиқ, банк, корхоналар, қурилиш ташкилотлари раҳбарлари «Бухоро» стадионини ўз вақтида қайта қуриб битказишга баҳоли-қудрат ҳисса қўшажакларини айтдилар.

Ҳаёт лаҳзалари

МУРАББИЙ САБОҒИ

Мураббийдан сўрабдилар:
– Мўмин одам бўлишни истаймиз.
Мураббий дебди: – Оё Қуёш янглиғ иш тутинг.
– Нега баъзилар оз умр кўрадилару ҳаётларидан мамнун кетадилар?
Мураббий дебди:
– Шамдан сўранглар.
Шам дебди: – Мен бу дунёга одамларнинг бир дақиқа бўлсада тунларини чароғон этгани келганман. Уларга нафим тегиб ёниб тугасам бу ҳаётимдан мамнун кетаман.
Мураббий дебди: – Агар ҳар биримиз шу шам сингари ёниб яшасак, демакки, умримиз зое кетмайди.

* * *

– Бизларни барча авлодларимиз билан юзма-юз кўриштириш имкони борми?
Мураббий дебди: – Ҳа, бор. Бу – китоб. у билан дўстлашинг!

* * *

– Қайси одамлар иззат-ҳурматга лойиқ?
Мураббий дебди: – Гапнигина эмас, ишни ҳам «беш» қилиб, ўзгаларга меҳр-оқибат кўрсатоладиган одамлар.

* * *

– Номим ўзимдан кейин ҳам азиз қолишини истайман.
Мураббий дебди: – Э, меҳрибон инсон, унда Ватанингга, элингга, ота-онаю фарзандларингга, қариндош-уруғу қўни-қўшнингга яхшилик қилавер, яна яхшилик қилавер!
Яхшиликдан яхшилик унаверади ва номинг йилдан йилга сақланиб, азиз бўлиб бораверади.

* * *

– Одамларнинг бир-биридан фарқ қиладиган энг муҳим томонларини билмоқчийдим.
Мураббий дебди:
– Бир тоифа одамларда фазилат кўп, нуқсон кам бўлади, уларни инсонлар деймиз. Бошқа тоифа кишилар борки, уларда нуқсонлар кўп, ҳислатлар кам.

* * *

– Мен бахтли бўлишни истайман.
Мураббий дебди:
– Энг аввало чинакам дўст, вафодор хотин топ. Кейин танлаган касбингга меҳр қўй. Бу ёғига мен кафил.

* * *

– Самода сузиб юрувчи қудрат соҳиби – баҳайбат булутлар мисол яшашни истайман.
Мураббий дебди:
– Сен айтаётган қудрат соҳибининг умри қисқадир. Кўз ёш қилгани замон унинг умри тугайди:
– Унда қандай яшай?!
Мураббий дебди:
– Олийжаноблик бурчини ўтаб денгизга қуйилаётган ариқлар мисол яшагин, уларнинг умрлари узоқ ҳам завқлидир.

* * *

– Мурувватли одам дейишларини истайман.
Мураббий дебди: – Жасорат кўрсат, адолатни ёқла, қўрқувдан жиркан, кибрдан қоч, саҳий-саховатли бўл!

* * *

– Тўла бахтга эришмоқ истайман.
Мураббий деди:
– Одам бўл, вафоли ва саҳий бўл. Меҳнатсевар ва изланувчан, дилкаш ва камсуҳан бўл!

* * *

– Обрўли, ҳурматли раҳбар деб севишларини истайман.
Мураббий дебди:
– Нопокликдан қўрқ, кибрга берилма, камтар ва ҳақиқатгўй, адолатли ва оқибатли бўл!

* * *

– Мен буюк қудрат истадим, унга эришдим, катта мансаб хоҳладим, унга ўтирдим. Бойлик тўплаш эди мақсадим, мендан ўтадиган бой йўқ энди. Бугун ҳамма нарса қўлимдан келади, қўлимни қаёққа узатсам етади. Аммо...
Мураббий дебди:
– Ҳа, сочинг оқарди, тишларинг тушди, белингдан қувват кетди, чунки сен буюк қудрат, катта мансаб ва ҳисобсиз бойлик ортидан югураверib, тақдиринг дафтарига битилган умрни тугатибсан. Энди сен истамаган воқеа содир бўладики, унга қарши ва қудратинг, на мансабинг, на бойлигинг бас келади. Сен Тангри қудрати олдида ожизсан ва танҳо ўзинг инсонлар меҳрисиз бу фоний дунёни тарк этасан.
– Нима қилмоқ керак эди, нимани йиғсам тўғри бўларди?
Мураббий дебди:
– Инсонлар меҳрини. Фақат у дунёга инсонлар меҳрини олиб кетсанг бўлади. Инсонлар меҳри Тангри меҳридир. У сен билан бирга қоларди. Энди афсуски кеч қолдинг.

Тўлқин ҚОЗОҚБОЕВ.

Интилганга толе ёр

«БОҒИСТОН» НОНИ

Тошкент шаҳридаги 100 дан ортиқ савдо шаҳобчасини эгаллади

Ташқи кўринишиданоқ ўзига тортиб турган бу нон корхонасининг ўзида шунчалик катта ишлар бўлаётганлигини тасаввурингизга сиғдира олмайсиз. Эгниларига оқ халат кийиб нондек улуғ неъматни ишлаб чиқаришга даъват қилинган нонвойлар қўли қўлига тегмай ишламоқдалар.

Бир ёқда эса улар тайёрлаган бўрсилдоқ иссиқ нонлар машиналарга ортилиб савдо шаҳобчаларига жўнатилмоқда. Корхонанинг фирмали дўкони ҳам истеъмолчилар билан гавжум. Пештахталарда ял-ял ёниб, товланиб турган хилма-хил нон ва нон маҳсулотлари жамоанинг ўз мижозларига танлаб олиш имкониятини етарлича яратганидан далолат бериб турибди. Аслида эса республика пойтахтининг Акмал Икромов туманидаги «Боғистон» кичик давлат корхонасида бундай қайноқ ҳаётнинг ҳар куни шоҳиди бўласиз. Корхона нонвойлари истеъмолчилар олдидаги бурчларини дилдан ҳис этган ҳолда иш юритаётирлар. Натижалар ҳам қувончли. Ишчан жамоа тайёрлаётган 48 хил маҳсулот Тошкент шаҳрининг 100 дан зиёд савдо шаҳобчасига етказиб берилаяпти.

Бир нарсага эътибор берайлик: бу ерда мижозлар сони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 20 фоизга ўсди. Шунга монанд нон ишлаб чиқариш ҳажми етти фоизга, қандолат маҳсулотлари эса 200 фоизга ортди. Кейинги икки ойнинг ўзида «Атиргул», «Ниҳол», «Роҳат», «Хушбўй» сайқаси, «Саодат», «Ёшлик нони» сингари янги турдаги нон маҳсулотларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Ўз навбатида маҳсулотлар талабчан харидорларнинг муносиб баҳосини олди. Кўпчилик оилаларнинг дастурхонини безади. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган биргина қандолат маҳсулотларининг ўзи бир ойда ўртача 2 тоннани ташкил этмоқда. Тури эса беш хилдан иборат бўляпти.

– Харидор талабини доимо ўрганиб борамиз, – дейди корхона директори Лола Каримова. – Бу бизга бозор иқтисодиёти шароитида изчил фаолият кўрсатишимизга, ютуқларимизни янада мустаҳкамлаб боришимизга ёрдам бермоқда. изланиш ва интилишларимизнинг самараси иқтисодий кўрсаткичларимизнинг қувончли бўлаётганидан кўзга ташланяпти. Мижозлар буюртмаси 100 фоиз бажарилмоқда.

Биз янги йилни, янги асрни меҳнатда қувончли ютуқлар билан қарши олган, яна янги марралар сари дадил одимлаётган бу пешқадам корхонадаги бир гуруҳ ишчи-хизматчилар билан суҳбатлашиб корхонадаги бир гуруҳ ишчи-хизматчилар билан суҳбатлашиб бир нарсага иқрор бўлдик. Бу ерда ҳамма ўз касбига дилдан меҳр қўйиб ишлайди. Оиласи каби ишхонасини ҳам сидқидилдан севади. Бу севги, касбга садоқат ва меҳру муҳаббат нондек азиз ва мўътабар неъматга ҳам сингмоқда. Талабчан харидор ҳеч бир иккиланмай «Боғистон» нонини танлаяпти. унинг мазаси, хуштаъм мижозни ўзига ром қилиб олмоқда. Шу ўринда яна бир нарсага алоҳида тўхталиб ўтмоқчимиз. Корхонанинг маҳсулотлари инсон саломатлиги учун ҳам фойдали. Қандли диабет, ошқозон-ичак касалликларига чалинганлар «Боғистон»нинг шифобахш, парҳез нонларини истеъмол қиладилар.

Корхона ўзининг лабораториясига эга. Бу ерда хом ашёни маҳсулотга айлантиришгача бўлган жараёнлар ўрганилиб борилади. Нон ва нон маҳсулотларининг сифати тажрибали лаборатория ходимларининг доимо эътиборида бўлади. Бир кунда 22 тонна маҳсулот ишлаб чиқараётган 124 кишилик бу ишчан жамоа бир ойлик иш ҳақи ўртача 21 минг сўмни ташкил этаётганининг боиси ҳам шунда... Бу ерда сифат бош мезонга айланган. Истеъмолчилар манфаати жамоа минфаатидан устун қўйилади. Шунинг учун ҳам улар етиштирган неъматлар пештахталарда туриб қолмайди. Бу шубҳасиз жамоанинг эл дастурхонини тўкин қилишдек олий мақсади юзага чиқаётганлигининг шарофатидандир.

Рустам АҲМАДАЛИЕВ,
«Адолат» мухбири.
СУРАТЛАРДА: «Боғистон» корхонаси фаолиятидан лавҳалар.

Жиноятга жазо муқаррар

НАФС БАЛОСИ

Фозил Турсунов 1995 йил январь ойидан 1999 йил ноябрь ойига қадар Жондор туманидаги А. Темур номли насчилик-қоракўлчилик ширкат хўжалиги бошқаруви раиси вазифасида ишлаган. Мансабга эришгач, эл манфаати, Ватан равнақини ўйлаб жамоат чорвасини ривожлантириш ўрнига ўз нафсини ўйлай бошлади. У хўжаликнинг қоракўлчилик фермаси мудири Сулаймон Қуллиев ва тумандаги «Фердавс» фирмаси директори Фурқат Саидовлар билан ўзаро жиноий тил бириктириб, ҳужжатларни сохталаштирди. Хусусан, «Фирдавс» фирмасидан олган 4 миллион 748 минг 800 сўмлик дебиторлик қарзини камайтириш учун бозор баҳоси 2 миллион 6300 минг сўмлик олинмаган 500 бош қўйни олинди, деб 1997 йил 28 август куни Сулаймон Қуллиевнинг номига сохта юк хати ёзиб, ширкат хўжалигига 2 миллион 6 минг 300 сўмлик миқдорда зарар етказди.

1998 йил 13 июнь куни ширкат хўжалигида умумий йиғилиш ўтказилмаган бўлса-да, ўтказилган деб сохта йиғилиш қарорини чиқариб, қарорда ширкат хўжалигига 1998 йил давомида 2-ферманинг бош чўпонларидан олинган, аслида олинмаган 809 дона, қоракўл терининг сифати пастлиги ва давлатга сотишга яроқсизлиги сабабли шу қоракўл териларни бош чўпонларга бериб, улардан ҳар 4 донасига 1 бош қўзи алмаштириб олиш кўрсатилган ва бу ҳақда ишчи гуруҳи тузилган. 1998 йил 14 июн куни шу ишчи гуруҳи аъзолари томонидан ферманинг 8 нафар бош чўпонларига жами 809 дона қоракўл терилар қайтариб берилиб, 202 бош қўзи олинганини ҳақида сохта далолатномалар тузилиб, шу қўзилар ширкат хўжалигига кирим қилинган ва натижада ширкат хўжалигига 36.400 сўмлик моддий зарар етказилган.

Фозил Турсунов 1999 йил 26 апрел кунида ширкат хўжалигида умумий йиғилиш ўтказилмаган бўлса-да, яна ўтказилган, деб сохта йиғилиш қарорини чиқарди. Илгариги найрангини ишлатиб, хўжаликка 135 минг 800 сўм зарар келтирди.

Шундай қилиб, 2 йилда 1999 дона қоракўл терилар бош чўпонларга берилиб, ўрнига 345 бош қўзи олингани ҳақида сохта ҳужжатлар тузилиши натижасида ширкат хўжалигига 172.200 сўмлик ва «Фирдавс» фирмаси томонидан аслида олинмаган 500 бош қўйларни олинди, деб ҳужжатлар қалбакилаштирилиб, ширкат хўжалигига шу қўйларни кирим қилиниши оқибатида 2 миллион 6 минг 300 сўмлик (жами 2 миллион 178 минг 500 сўмлик) жуда кўп миқдорда моддий зарар етказилган.

Жиноятчилар жазо олдилар, албатта. Бироқ бир нарсага ажабланасан киши. Наҳотки, виждонларини жиғилдонга алмаштирган бу нопоклар ўзлари раҳбар бўла туриб, юртга бош, кўпчиликка ибрат бўлиш, юриш-туришида, ақл-идрокда ўз ортидан минглаб кишиларни эргаштириш ўрнига халқ ризқига чанг солса, қонунни оёқ ости қилса?! Уларни ўғрилик, каззоблик ва кўзбўямачилик билан жиноятга қўл уриш учун эмас, балки кўпчиликка бош-қош, халқ фаровонлигини оширишда фидокорлик кўрсатади, деб ишонч билан раҳбарликка қўйишган. Шундайлардан бири Фозил Турсунов эса халқ ишончини оқламади.

Шавкат ШУКУРОВ,
Жондор тумани прокурори, адлия катта маслаҳатчиси.
Рашид АСЛОНОВ,
«Адолат» мухбири.

АКС САДО: муносабат ва таклиф

МЕҲРЖОН ҲАЁТИМИЗДА ЎЗ ЎРНИНИ ТОПСИН

«Адолат» газетасида элшунос олим Билол Аминовнинг «Наврўз» ва Меҳржон – заминнинг икки кўзи» номли мақоласи ва ундаги ўринли таклиф ва мулоҳазаларни ўқиб чиқдик. Унга қўшимча қилиб қуйидаги таклифларни киритмоқчимиз.

«Меҳржон»ни халқимизнинг миллий байрамлари тизимига киритиб, ҳар йили кузда уни умумхалқ байрами сифатида кенг миқёсда нишонласак айни муддао бўлур эди.

Бу байрамни ҳам Наврўз каби ҳамма жойда тантанавор тарзда ташкил этиш, унга барча хўжаликлар жамоаларини жалб қилиш, байрамнинг тизимлари, йўналишлари, расм-русумлари-ю урф-одатлари, анъаналари, қонун ва қоидаларини чуқур ўрганиб, ишлаб чиқиб, замонамизга мослаштиришимиз мумкин.

Малик МУРОДОВ,
филология фанлари доктори, профессор,
Усмон ҚОРАБОЕВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор.

МУРУВВАТ БАЙРАМИ

«Адолат» газетасининг 20 октябрь сонидаги «Наврўз» ва Меҳржон – заминнинг икки кўзи» номли мақоласини завқ билан ўқиб чиқдим. Мақолани ўқир эканман, марҳум отам Шодмон Камоловнинг Меҳржон ҳақидаги ҳикояси ёдимга тушиб кетди.

Отам: умримнинг кўп қисми Бухоро ва унинг атрофидаги туманларда ўтди. Меҳржон байрамининг нишонланганини кўрганман. Масалан, байрам пайтида Бухоро дўппи бозоридаги раста – Тими Каллапушда йўлакнинг икки томонлама зар, кундал (ялтироқ мато), бахмал, шойи матолар, дўппилар осиб, намойиш қилинар эди. Ушбу тимда 40 га яқин дўппифурушлар бўлса, ҳар қайсиси Меҳржон байрамига алоҳида тайёргарлик кўришарди. Яъни ўз дўконларини яхши бўёқлар билан бўяб, безатишарди. Дўконни райҳон, жамбил ва ҳар хил гуллар билан ясатишарди.

Меҳржон байрами кунларида деҳқон далада ундирган маҳсулотларини саранжомлар, чорвадор мол озуқасини ғамлашга киришарди. Байрам кунлари «элмезончилар» пайдо бўлишар: «Биз мезон юлдузининг вакилларимиз, кимки тарозидан уриб қолса меҳр-муҳаббат, шафқат ва мурувватнинг душманидир», дердилар.

Меҳржон байрами ана шундай хайр-хосиятли эди, деб айтган эдилар.

К. КАМОЛОВ,
меҳнат фахрийси.

АЗАЛИЙ ҚАДРИЯТ МЕЗОНИДА

Газетангизнинг 2000 йил 20 октябрь сонида элшунос олим Билол Аминовнинг таклифини мароқ билан ўқиб чиқдим.

Дарҳақиқат идрок қилиб кўрилса, Наврўз ва Меҳржон байрамлари бир-бирининг узвий давомидир. Масалан, Наврўз дунёни гулга ўраб, оламни ёшартириш ифодаси бўлса, Меҳржон ўша олти ой аввалги гулнинг шарбатга, мевачева, сабзавотга айланиши, бир сўз билан айтганда, инсон учун нознеъматга айланиш мўъжизасидир.

Жонажон диёримизнинг азалий байрами Меҳржон истиқлол йилларида сайқал топиб тикланди, халқимизнинг руҳияти-маънавиятига сингиб бормоқда. Тилдантилга ўтмоқда. Болалар боғчалари, мактаб ва маҳаллаларда нишонланмоқда. Оромгоҳлар, маҳалла ва кўчалар шу кутлуғ ном билан аталмоқда.

Наврўз каби Меҳржон ҳам ўз «олтин тахти»га чиқмоғи зарур.

Ҳайдар МУҲАММАД,
шоир ва драматург.

МЕҲР-САХОВАТ ШОДИЁНАСИ

Бизнинг адолатпеша, саховатпеша шижоатли, сабр-тоқатли, диёнатли, матонатли, ориятли, меҳрокибатли улуғ халқимиз кайфияти, куч-қудрати ва ғайратини ошириш, мустақиллигимизни янада мустаҳкамлаш, озод ва обод Ватанимиз обрўси, салоҳиятини жаҳон узра кўтариш, ёшларимизни мард ва фидойи инсонлар қилиб тарбиялаш борасида ҳали тўла ишга солинмаган, заҳирадаги катта ва бебаҳо омил, имкониятимиз – Меҳржоннинг оммавий сафарбарлик ташкилотчилик роли беқиёсдир.

Шундай экан, ҳар йили кузда, айни мезон ойда юртимизда оммавий тусда, улкан уюшқоқлик билан сеҳр, саховат, шукроналик шодиёна – Меҳржон байрамини ўтказишни ҳаёт, замин талаб қилмоқда. Қани энди Меҳржон байрами ҳам Наврўз сингари кенг тантанали нишонланса, айни муддао бўлур эди! Шояд шундай бахтли, тўкин-сочинли, шукроналик байрамларига ҳам етишсак, ҳалол меҳнат, саховат нашъидасини биргаликда сурсак.

Искандар РАҲМОН,
Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси.

Жиддия

ОЛҒИР ОТФЎРУШЛАР...

ёки қинғир йўллар билан мўмай даромад орттириш хуморида юрган, ниқобли «ишбилармон»лик ортидаги от олибсотарлик ва оқибатда йилқичиликда туғилаётган муаммолар хусусида

Икки суҳбатдошнинг сўзлари кишини жиддий ўйлашга, муаммо устида чуқур фикр юритишга чорлади.

– «КАМАЗ» русумли юк автомашинасига нақд 12 бош отни жойлаштиришди. Жониворларни роса зўрлаб, хивич билан уриб, машинага тиқишди. Отлар чинқириб кишнашиб, қайсарлик қилишарди. Лекин хивич ушлаган икки отфуруш уларнинг холи-жонига қўймай саваларди. Отларнинг нидоли ноларидан «дод» деб юборгинг келарди...

– Намунча ичингиз ёнади, биродар? Сотишса сотишибди-да, сизга нима?! Бугун сотишса, сўйишса, эртага яна кўпаяди. Тирикчилик-да...

– Бунчалик бефарқ бўлмасангиз, ука. Ахир бунақада отларга қирғин келмайди-ми?! Бунақа «корчалонлик» қилгандан кўра кўчага чиқиб тиланчилик қилишса бўлмайди-ми? Нима, тирикчилик, деб отларга қирон келтириш керакми? Мана шу от ортган машиналар Сурхондарёнинг, қолаверса у ёғи тасида ўн беш, йигирма «КАМАЗ» русумли юк автомашиналарига отлар юкланиб, азим Тошкент шаҳрига жўнатилади. У ёғи бизга қоронғи. Аммо ана шу туман ҳудудлари ва бозорларидан ҳафтасида 200–250 дан ортиқ от, буни бир ойга йўйиб чиқсангиз 1300–1500, бир йилга ҳисобласангиз 14–15 мингдан зиёд отлар «олғир отфурушлар ёрдамида» Тошкентга, Тошкентдан Қозоғистонга катта-катта пуллар эвазига сотилади. Бу – биргина икки туман мисолида, холос...

Халқимизнинг «Отли ҳовли – бахтли ҳовли, отсиз ҳовли – тахтсиз ҳовли» – деган мақоли бор. Ота-боболаримиз азал-азалдан от – инсоннинг дўсти, йигитнинг қаноти, – деб қараб келганлар. Сангардаклик бир нуроний отахон дейди:

– 35 йил қассоблик қилдим. Лекин бирорта отнинг бўйнига пичоқ қўйган эмасман. Устозимнинг ўгитиям шу бўлган! Қачон отни сўйиш мумкин, агар шикастланса, тоғу тошдан учиб, йиқилган бўлса...

Мутахассисларнинг эътироф этишларича, от шохли ва шохсиз йўловчи кимсаларнинг нордон гаплари бўлади.

– Чорвани ривожлантириш осонми? Деҳқончиликни изга тушириб олиш осон. Аммо чорвани-чи?! Йўқолиб кетган бир бош зотдор сигир, ҳисори қўй, отни яна қайтариб ўз ҳолига келтириш учун биласиз-ми, яна ўн, ўн беш йил керак бўлади. Бу ками билан. Йилқичиликка келсак, қайси бир нобакор кимса нафс балосига гирифтор бўлиб, яшнатиб қўйган гулзорингни пайҳонлаб ташлайди. Тўғрироғи, яратганингга «қирон» келтиради. Зотан, мамлакатимизда ҳар бир соҳа кун сайин ривожланиб, халқимизнинг ярашиғи бўлиб турмоғи лозим. Лоқайдлигимиз орқасида йилқичилик «Қизил китоб»га тушиб қолмаса деб қўрқаман.

Шериги «билмадим» дегандек елка қисиб қўйди.

Яна бир қизиқ томони, сурхондарёлик тижоратчилар отни сотишиб, Тошкентдан «колбаса», «сосиска» каби гўшт маҳсулотларини олиб келишиб сотишади. Ваҳоланки, Қашқадарё, Самарқанд, Жиззах, Сирдарё вилоятлари бўйлаб бир нечта автомобиль йўл назорати постларидан, аниқроғи йўл назорати ходимларининг шундоқ кўз ўнгидан ўтиб кетишса-ю, бирорта мард: –Хўв оғайни, бу отларни қаерга олиб борасизлар? Ҳужжати борми? Бу отлар қайси жамоага, қайси фермер хўжалигига қарашли? Йил ўн икки ойлаб от олиб ўтасизлар, бу нима деган гап? дейдиган одам топилмаса?

– Жа-а, соддасизда, оғайни. Сўров-пўрови пул-да! Пул бўлганда, ўрисча айтганда «зеленный дарога»да. Урага сичқон тушди, гулдир гуп... Қопқонга сичқонни ўзинимас, суратини илиб қўйишган... Улар кулишди. Ва яна сўзини давом эттириб деди:

– Э-э, қўйинг, шунақа «эгов» гапларни. Тағин биров гапимизни илиб олган бўлса, роса дўмбира қилмасин. Ҳа, деворниям қулоғи бор-а! Дунёда кўрмадим, билмадим, «йўқ» деган сўздан зўри йўқ. «Билмадим» дединг қутулдинг, «билдим» дединг тутилдинг. Ҳали айтганимдек, биз куйинган билан бошқа биров чапга қараб, қулоғига пахта тиқиб олган бўлса... Қўлимиздан бир нима келармиди?

Ҳа, ҳисоб-китоб қилиб қарасак, вилоятнинг шимолида Узун, Сариосиё, Денов, Олтинсой, Шўрчи, у ёғида талайгина жанубий туманлари бор. Биргина мана шу Узун ва Сариосиё туманларидан ҳафмоллар ичида кунжара, омухта ем, шелуха каби маҳсулотларга талабчан эмас. Унинг ризқ-насибаси даладаштдан. Қолаверса, илк ёз паллалари от учун сомон, табиий пичан, беда, янтоқ, арпа бўлса бас! Чорвачиликда энг кам харажатлиси от экан.

Табобат илмидан маълумки, от сути, қимизи шифобахш. Қанчадан-қанча беморларнинг дардига малҳам бўлиб келган. Ёки мозийга нигоҳ билан қарасак, Алпомишнинг «Дулдули» вафодор эгасига не кароматлар кўрсатмаган. Ёки «Бошсиз чавандоз» фильмида боши танасидан жудо бўлган мурдани от беозор манзилга олиб келгани-чи? Ва ҳоказо шунга ўхшаш кўплаб жонли мисолларни келтиришимиз мумкин.

Бир пайтлари жамоа хўжаликларида йилқичилик барча чорвачилик соҳалари қатори етакчи тармоқдан бири бўлиб келган. Ҳозирги кунда йилқичилик туёқ сонини кўпайтириш борасида саъй-ҳаракатлар сезилмаётгандек туюлади назаримда.

Республикамизнинг қатор вилоятларида йирик ўрмон хўжаликлари мавжуд. Она табиатнинг ана шундай беминнат ўтлоқларида бу соҳани ривожлантириш имкониятларимиз етарли деб ўйлаймиз. Шуниси афсуски, кўплаб хўжаликларда йилқи туёқ сони камайиб кетган. Борлари ҳам етарлича эътиборда эмас. Яйловда бошқача бир манзараю, хўжалик ҳисобчисида бошқача бир манзара. Фикрларимизни яна ўша ки, вилоятнинг Термиз шаҳрида йирик гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи комбинат бор. Бир пайтлари ана шу гўшт комбинати вилоятни гўшт маҳсулотлари билан беками-кўст таъминлаб турган. Агар ана шу комбинат хом ашё билан таъминланиб турилса, тижоратчиларни 700–750 километр масофани босиб, республика марказидан гўшт маҳсулотлари олиб қайтишларига ҳожат қолмаса керак, деб ўйлаймиз.

Ўзбекистон таърифланганидек, имкониятларга бой ўлка. Қолаверса, республикамизда бўлган моддий товар бойликларимиз халқимизнинг бебаҳо мулкидир. Ноқобил йўллар билан, ҳатто қўшни давлатлардан республикамизга кириб келаётган чорва ҳайвонларининг соғлиғига ким кафолат бера оларди? Бунисига ким кафил? Лекин чапани отфурушни бу масала зинҳор қизиқтирмайди. Унга мўмай даромад орттириш: ҳаром бўлсаям пул қайғуси бошини айлантирган.

Юқорида икки суҳбатдош гурунгида айтилганидек, бундай отфурушларнинг мушугини ким «пишт» деркин? Қолаверса, республикамизда йилқичиликни ривожлантириш, туёқ сонини кўпайтиришдек долзарб ишни амалга ошириш зарур. Бунинг учун мазкур соҳа ўзининг чин маънодаги ишбилармонлигини топмоғи керак.

Турсун БОЙ,
«Адолат» мухбири.

ДУНЁ ажойиботларга тўла

«КАЛТАК ЕГАН ЭРКАКЛАР» УЙИ

Оилавий можаролар муаммоси билан шуғулланувчи англиялик тиббиётчилар ўтказган тадқиқотларга кўра, улар кузатган 344 та можародан 45 фоиз эркаклар ва атиги 17 фоиз аёллар жабрланишган.

Қизиғи шундаки, оилавий можароларда аёллардан бирортасиям жисмоний шикастланмаган, эркакларнинг 19 фоизи эса ўз аёлларидан тан жароҳати олиб, шифохонага ётқизилганлар. Энди бундай ҳол юз бермаслиги учун «Оилага ота керак» ассоциацияси нафақат Буюк Британияда, балки бутун Европада ягона бўлган «Калтак еган эркаклар» уйини ташкил этди. Бу ерга хотини уйидан ҳайдаб юборган бечора эрлар мурожаат этишмоқда. Дарвоқе, мазкур уйда шифокорлар, руҳшунослар ва ҳатто адвокатлар ҳам ишлайди.

ҚАДАМ САНАЙДИГАН ГИЛАМ

Икки исроиллик олим – Эуд Горен ва Эфраим Герати – жуда ноёб гилам ихтиро қилдилар. Масалан, савдо марказига қанча одам киргани ва чиққанини дунёда ягона бўлган шу гилам санаб бериши мумкин.

Бу йўл билан эшиклари остига гилам солинган савдо марказининг қўриқлаш хизмати бинога кирган одамларнинг ҳаммаси чиқдими ёки йўқми бир пастда аниқлаб олади.

Бундан ташқари гилам кираётган кишиларнинг вазни ҳақида ҳам ахборот бериши мумкин.

МАКАКИЛАРДАН ҚОЛГАН ОДАТ

Чарльз Дарвиннинг эътирофича, бўсани бундан минг йиллар олдин... ҳайвонлар «яратишган» экан. Шундай тахминлар бор. Бошқа бир тадқиқотчи Фрейд бу фикрни мутлақо инкор этади. Яъни, бўса чақалоқнинг она кўкрагига талпинишидан бошланган дейди.

Бу фикрга қарши ўлароқ, немис антропологи К. Нимиц бу жараённи энг аввал макаки маймунлари бошлаб беришган, дея таъкидлайди. Бундай тахминларни яна давом эттириш мумкин. Келинг яхшиси, бўса тарихидаги турли маълумотлар билан танишиб чиқа қолайлик.

- БААнинг пойтахти Абу-Дабида темир қонунга итоат қилинади. Яъни, жамоат жойларида бир-биридан бўса олиш қатъиян ман этилган. Бу қоидага риоя қилмаганлар жарима тўлаш билан қутулибгина қолмай, балки бир неча кунлик қамоқ жазосини ҳам ўтайдилар.
- Митакуку-Полинезияда бўсани шундай аташади. Севишганлар бир-бирларини фақатгина кўзларини ўпадилар. Киприкларини оҳиста тишлаб қўйиш бир-бирларига ҳурмат белгисини билдиради.
- Америка суғурта кампанияси ўтказган тадқиқотга кўра, бўса турли салбий ҳодисаларнинг олдини ҳам оларкан. Яъни, айтайлик, шофёр эрталаб яқин кишиси (хоҳ у онаси, қайлиғи, хоҳ синглиси) билан ўпишиб, хайрлашса, кун бўйи машинани кўтаринки кайфиятда бошқараркан. Муҳими, ҳеч қандай кўнгилсиз воқеа содир этилмас экан.
- Европа мамлакатларидан бирида ғалати ақида бор. Эмишки, никоҳдан ўтган келинчакни куёвдан аввал ким биринчи бўлиб ўпиб олса, йил бўйи бахтли ҳаёт кечираркан. Лекин бу жудаям қийин ва хавфли. Чунки бу ҳолатни содир этган киши куёвнинг қаҳр-ғазабига учраши муқаррар.

БЎРИНИНГ ОДАМ ОТАСИ

Ҳайвон билан инсон ўртасида чин маънодаги муҳаббат пайдо бўлиши мумкинми? Бўлиши мумкин экан.

Вильямс (Эстония) эрта баҳорда одати бўйича ўрмонга гиёҳ тергани борди. Турли гиёҳлардан териб юриб, анча ичкарига кириб кетди. Қайтишда чарчаб, дарахт тагига ёнбошлади. Кўзини уйқу элитган экан, бир пайт юзига кимнингдир иссиқ нафаси урилди. У эринибгина кўзини очганида олдида бўри турарди. Йигитнинг жони чиқиб кетай деди. Қочишнинг иложи йўқ. Аксига олиб, пичоғи халтасида эди. Бўри унинг кўзини очганини кўриб, яна яқин келди. Вильямс уни ҳайдаш учун бақирди. Аммо бўри парво қилмади. Индамай янада яқинлашиб, ўзини унинг устига ташлади. Йигит энди тамом бўлдим, деб ўйлаганиди, аммо бўри юзларини ялай бошлади. Бўйи-басти билан Вильямснинг устига миниб олди. Бўри худди йигитни соғиниб қолган қизга ўхшарди. Ғингшиб юмшоқ бағрини йигитнинг кўкрагига ишқаларди. Бўри янада фаоллашди. У шу тобда Вильямсни ғажиб ташлар даражада жунбушга келди. Йигитнинг кўйлагини, шимини дабдала қилди. У ўзини йўқотиб қўйди. Кейин нима бўлганига унинг ўзи ҳам ҳайрон қолди...

У ана шу бўри билан яна уч-тўрт бор учрашди. Бўри урғочи эди. Вильямс ҳар келганида унинг ёнида бўри ҳам анчагина унга тикилиб ўтирарди. Ана шу зайлда ойлар ўтиб, қиш келди. Бўри бир қанча вақт кўринмай қолди. Энди Вильямс бўрини кўргиси келарди. Ниҳоят январь ойида бўри Вильямснинг уйига болаларини бошлаб келди. Бўриваччалар унга мўлтираб қараб турарди. Йигитнинг қари ота-онаси бу ҳолдан ажабланишди. Йигит уларга егулик берганидан сўнг она бўри унинг оёқларига суйкалди, сўнг болаларини олиб, ўрмонга кириб кетди. Бўри бу уйга яна кўп бор келди. Ҳар гал келганида йигитнинг оёқларига суйкалар, болаларига бирор егулик олиб қайтарди. Бўриваччалар ҳам унга ўрганиб қолишди. Худди ўзининг болаларига ўхшарди. Вильямс ҳам бу ҳақда кўп ўйлади. Шу бўриваччалар менга яқин бўлса, деб ўйларди. Ниҳоят у уйини алмаштиришга қарор қилди. Чунки, бўри унга янада яқинлашишга ҳаракат қилаётганди. Оқибатда Вильямс оиласи бошқа шаҳардан уй топиб, ўша ёққа кўчиб кетди. Аммо орадан бир ой ҳам вақт ўтмай унинг ўзи бўрини кўргиси келди. Уни нимадир ўша томонга тортарди. Лекин йигит бор иродасини ишга солиб, ўзини овутди. Орадан бир йил ўтди. Вильямс уйланди. Фарзандли бўлди. Барибир гоҳида бўри ва бўриваччалар тушига киради, уларни кўргиси келади...

ЁЛҒОННИНГ УМРИ ҚИСҚА

Маълумки ҳар қандай мамлакатнинг тараққий? этишида ўзаро халқаро алоқалар, хориж инвестицияларини жалб этиш катта аҳамиятга эга. Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган кўплаб чет эл компаниялари, фирма ва корхоналарининг фаолияти бунга мисол. Юртимизда хорижлик ҳамкорларни ҳурмат қилишади, уларга ишонишади. Шу туфайли ҳам мамлакатимизда уларнинг кенг фаолият кўрсатишлари учун қулай шарт-шароитлар яратилган.

Аммо шолини ичида курмак ҳам бўлганидек, ҳамма чет эл инвесторлари ҳалол, софдил эмас эканлар. Улардан бири дастлаб ўзини Англиянинг «Квик Стоп Групп» ва «Квик Стоп Шоппинг» компанияси президенти қилиб кўрсатган жаноб Джитендра Амбалал Патель бўлиб чиқди.

У Ўзбекистонга 1993 йилда келиб, ўзини катта мулк эгаси эканлигини айтиб, ўз маблағларини жалб қилиб, иқтисодиётимизга катта кўмак бериш нияти борлигини билдирди. Ўзаро алоқаларда унча тажрибага эга бўлмаган ҳамюртларимиз эса, унинг гапларига чиппа-чин ишонишди. Зарур шарт-шароитлар яратиб беришди.

Дастлабки икки йилда жаноб Патель енг шимариб ишга киришди. «Квик Стоп Групп» компанияси номидан еттита қўшма ва чет эл корхоналарини ташкил этди. Шуларни эшитган киши бу чет эллик ишбилармон Ўзбекистон тараққиётига ҳақиқий жонкуяр экан-да, деб юбориши аниқ.

— Аммо аслида у содда одамларни лаққа туширишда шайтонга дарс берадиганлардан экан—,дейди «Чилонзор» жамоа корхонаси директори Нодир Назаров. — Жаноб Патель аввал бизларга хушмуомаликни ўрнига қўйиб, қопқоп ваъдалар берди: «ресторанни реконструкция қиламан, супермаркетни керакли нарсалар билан жиҳозлайман, «Макдональдс» линиясини ўрнатаман, ходимларнинг Лондонда ўқишларини ташкил этаман, хуллас барча зарур ишларни ўз зиммамга оламан», деб қўйинимизни пуч ёнғоққа тўлдирди.

Унинг жозибали сўзларига маҳлиё бўлиб қўшма корхона ташкил этишга рози бўлдик. Ўзаро келишувга мувофиқ қўшма корхона ташкил этишга биз мавжуд биномизни тақдим этдик. Жаноб Джитендра юқоридаги айтиб ўтилган мажбуриятларни бажариши лозим эди.

Бироқ бизнинг кўз ўнгимизда чет эллик ҳамкоримиз катта маблағлар эвазига қурилган бинони буза бошлади. У чет эллик дўстлари билан келишган шекилли, бузилган иморатни тиклаш учун хориждан қурилиш материаллари олиб келди. Лекин ҳамкоримиз уларни керакли мақсад йўлида фойдаланиш ўрнига тижоратчиларга сота бошлади.

Бу ерда шуни айтиб ўтиш жоизки, товарлар четдан тўғридан тўғри келадиган бўлса, у қонун бўйича солиққа тортилиши лозим. Аммо қўшма корхона тузганларга эса имтиёзлар белгиланган. Жаноб Патель эса бундай имкониятдан ўз манфаати йўлида фойдаланишни лозим кўрди.

Унинг ноқонуний хатти-ҳаракатларини англаган қўшма корхона раҳбарияти товламачини хўжалик судига берди. Жамоа корхонасининг фикрлари Тошкент шаҳар хўжалик суди томонидан маъқулланди. Унинг қарорини Республика Олий хўжалик суди тасдиқлади. Бу қарорга кўра жавобгар, яъни «Квик Стоп Групп» компаниясидан ўз мажбуриятларини бажармаганлиги учун 28 миллион сўм ундириш лозим эди.

Чет эллик фирманинг сохта вакили ушбу суд қарорини бажариш, яъни 28 миллион сўмни тўлаб қўйиш ўрнига ўз найрангларини давом эттира бошлади. У матбуот конференциясини уюштириб йиғилганларга ўзини катта сармоядор деб эълон қилди. Сўзининг исботи учун Фарғонадаги «Бувайда» акциядорлик жамиятининг 64 фоиз акциясини сотиб олганлигини билдирди.

Аммо вақат ўтиб, қилинган ишларга якун ясаш вақти келганди. Ўтган йил охирида Республика Давлат мулк қўмитаси ўзининг шартномавий мажбуриятларини бажармаганлиги учун «Квик Стоп Групп» компанияси билан тузилган шартномани бекор қилди. Компания эса, одамларнинг бошини қотириб мақтанган бўлсада, «Бувайда» акциядорлик жамиятининг акцияларини сотиб олмади.

Одамларку майли, аммо катта оғиз «инвестор» томонидан алданган «Бувайда» корхонаси жамоаси алданиб чув тушганига нима дейсиз? Ҳурматли газетхон! Бу ҳол чет эллик жаноб фаолиятидаги ишда бўладиган айрим камчилик деб ўйларсиз? Йўқ асло, ундай эмас. Давлат мулк қўмитасидан олинган маълумотнома буни тўла тасдиқлаши мумкин. Ушбу маълумотномада таъкидланишича, 1993 йилдан то 2000 йилнинг охиригача «Квик Стоп Групп» компанияси Ўзбекистон ҳудудида ҳеч қандай инвестиция фаолияти билан шуғулланмаган.

Ундай бўлса, ўтган вақт мобайнида жаноб Патель ва унга тегишли бўлган еттита корхона нима билан шуғулланган деган ҳақли савол туғилиши мумкин. Бунга шундай деб жавоб берса бўлади: ушбу корхоналар Тошкентга озиқ-овқат маҳсулотлари, яъни, ун, шакар, ўсимлик мойи, спирт, сигареталар ва ароқ олиб келган. Бироқ бу молларнинг нархи қиммат бўлиши билан бир қаторда истеъмол учун яроқсиз бўлган.

Шу йўл билан Петелга тегишли бўлган еттита корхона бир-бири билан шартнома тузиб, пулларни конвертация қилишда икки ёқлама фойда кўрди. Ўтган олти йил мобайнида республикамиз равнақи учун бир шиллинг ҳам пул келтирмай, Лондондаги ўз ҳисоб рақамига катта миқдорда валюта ҳисобидаги пулни юртимиздан ўтказиб олди.

Бизнинг билишимизча, ривожланган демократик мамлакат ҳисобланган Буюк Британиядаги корхоналар, фирмалар ҳалол, қонун доирасида фаолият кўрсатади. Шундай экан, «Квик Стоп Групп» компанияси қандай фирма экан, деган савол туғилиши табиий. Бизга маълум бўлишича, Англияда «Квик Стоп Групп» компанияси ҳам «Квик Стоп Шоппинг» компанияси ҳам йўқ экан. Бу компаниялар савдо рестрида ҳам, Интернет тармоғида ҳам, Қироллик регистратори қайдномаларида ҳам рўйхатга олинмаган.

Жаноб Патель эса, одамларимизнинг хориждаги қонун-қоидалардан хабардор эмаслигидан фойдаланиб, рўйхатдан ўтганлик ҳақидаги гувоҳнома ўрнига турли-туман қандайдир ҳужжатларни, масалан: «Мен жаноб Пательни анча вақтдан бери биламан. У яхши одам. Унинг айтишича, «Квик Стоп Групп» ва «Квик Стоп Шопинг» компанияларининг президентидир» деган ёзувларни тақдим этган. Бундай сўзлар ҳужжат сифатида тан олинмаслигини билиб қўйиш вақти келди.

Хўш, жаноб Пательга Ўзбекистонда номи бору ўзи йўқ компанияларнинг вакили бўлиш нима учун зарур бўлиб қолди? Чунки у хусусий тадбиркор бўлиб, бор-йўғи айрим маълумотларга қараганда, Лондондаги оддийгина бакалея дўкончасининг эгасидир. Бундай одамга тўғрисини айтса, кенг фаолият кўрсатиш учун ким ҳам шароит яратиб берарди?!

Демак, жаноб Патель ўзини «президент»иман, деб юрган компаниялар аслида йўқ экан. Демак у республикамизда ташкил қилган еттита корхона ҳам қонуний эмас. Шундан келиб чиққан ҳолда айтиш жоизки, тегишли давлат идоралари ўз навбатида чет эллик «тадбиркор»нинг мол-мулки ва маблағларини давлат фойдасига ўтказишни ўйлаб кўриши лозим. Токи у ёлғоннинг умри қисқа эканлигини билиб қўйсин.

Йўлдош ҚОСИМОВ.

● ҲИКМАТ

Яхши гап ҳам ёмоннинг оғзидан ёмон бўлиб чиқади. Кимнинг юрагида яхшилик бўлса, доимо яхшиликла зикр қилади. Ёмон кишилар эса ёмонликдан гапирадилар.

Анушервони ОДИЛ.

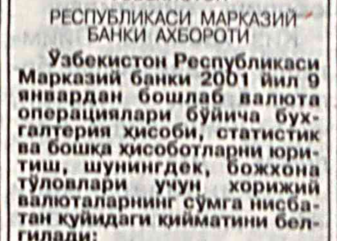

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2001 йил 9 январдан бошлаб валюта курсини қуйидагича белгилади:

1 АҚШ доллари 325 сўм 70 тийин қилиб белгиланди.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

«Адолат» газетаси ижодий жамоаси Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси масъул ходими Ниёзов Абдуҳоди Фозиловичга укаси Озодахон НИЁЗОВАнинг бевақт вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Машина бозори

ЭНГ ЗЎР МАШИНА – «НЕКСИЯ!»

Харидорлар ўртасида ўтказилган сўровда «Нексия» энг зўр машина деб топилди

Нега мутлоқ кўпчилик «Нексия» сотиб олишни афзал кўряпти? Бунинг сабаблари кўп. Энг аввало «Нексия»нинг бошқа автомобиллардан қуйидаги афзалликлари бор: у замонавий машина бўлиб, конструкторлар ва техника талаби даражасидадир. У шу жиҳатдан Россия машиналаридан устунроқ. «Нексия»нинг олдинги ғилдираклари етакчи, шу боис уни сирпанчиқ йўлларда бошқариш осонроқ. Уни ҳайдаш «Волга» ёки «Жигули»даги каби ортиқча ҳаракат талаб қилмайди, рулга тез бўйсунади, манёвр имкониятлари катта. «Нексия» тез ҳаракатга келади ва тормозни босиш билан тўхтайди. Унинг бирор тузатадиган жойи чиқиб қолса ёки ҳайдовчи янглиш ҳаракат қилган бўлса бу ҳақда автоматика тегишли огоҳлантирувчи белги беради.

Тежамкорликда ҳам «Нексия» «Жигули»дан қолишмайди. Бунинг устига унинг двигатели бензинни сачратиб берувчи мослама-инжектор билан таъминланган. «Нексия» иқлими иссиқ юртларда ёқилғи узатувчи мосламаларда буғ тиқини юзага келиб, двигател ишдан чиқиши хавфидан ҳам ҳимояланган. «Нексия»нинг Россия машиналаридан афзаллиги фақат юқоридагилар билан тугамайди.

Хуллас, ташқи кўриниши савлатли «Нексия» ваколат мақсадларида ёки оилавий машина сифатида яхши хизмат қилади.

Т. АҲМАД.

ТЕЗЛИК ЧЎТ ЭМАС

Тезлик бўйича жаҳон рекордини автомобилда 4-даражали Британия империяси ордени нишондори Ричард Ноубл (1946 йилда туғилган) ўрнатди. 1983 йил 4 октябрь куни у АҚШнинг Невада штатидаги Блэкрок яланглигида Жон Акройд томонидан яратилган реактив двигателли «Траст-2» автомобилида 1 миля масофани соатига 1019,467 километр тезликда босиб ўтишга муваффақ бўлди.

Мазкур жабҳада аёллар ўртасида рекордчи эса АҚШ фуқароси Китти Хэмблтон ҳисобланади: 1976 йил 6 декабрь куни у АҚШнинг Орегон штати ҳудудидаги Алвард яланглигида қуввати қирқ саккиз минг от кучига тенг уч ғилдиракли «М.1 Мотивейтор» автомобилида тезликни соатига 843,323 километргача чиқаришга эришган.

МАШИНА ЭМАС, ҒИРТ ИБЛИС

Тезлик қанча зўр бўлмасин, юқорида таърифи келтирилган автомобилларнинг бари фақат рекорд учун мўлжалланган, улар билан на кўчага чиқолмасиз, на бир меҳмондорчиликка боролмасиз. Фақат кимсасиз кўл, ялангликёки саҳродагина миниб ҳузурланишингиз мумкин. Фақат италиялик автомобилсоз томонидан ишлаб чиқарилган «Ламборгини Дябло» номли автомобилдагина кўнглингиз кезиб қилиб кўчага чиқиб, тезликни соатига 325 километргача ошира оласиз. Мазкур ақл бовар қилмас натижа 1990 йилнинг мартида Италиянинг Нардо шаҳридаги автодромда кўрсатилган. Кенг оммага мўлжаллаб чиқарилувчи мазкур автомобилнинг қуввати 492 от кучига тенгдир.

ЙЎЛДАН ҚОЧИНГ, ЙЎҚСА...

Кенг омма учун мўлжаллаб чиқарилган автомобиллар ичида энг баҳайбати «Бугатти» фирмасининг «Ройэл-41» автомобили ҳисобланади. Италиялик автомобилсоз Этторе Бугатти томонидан Франциянинг Молсейм шаҳрида йиғилган мазкур автомобилнинг узунлиги 6,7 метрга етади. Капотининг узунлиги эса 2 метрдан ошиқроқ эди. Узоқ 1927 йилда яратилган мазкур автомобилни айни чоғда фақат музейларда кўрасиз.

Дунёдаги энг баҳайбат ва оғир автомобиль эса шубҳасиз 7 ўринли «ЗИЛ-4104» дир. Йилига 25 донагача ишлаб чиқилувчи мазкур автомобилнинг оғирлиги 3335 килони ташкил этади, қуввати 315 от кучига тенг, соатига 200 километр тезликда юришга қодир. Собиқ СССР президенти М. С. Горбачёв учун ясалган мазкур турдаги автомобилнинг оғирлиги 6 тоннадан ҳам ортиқ бўлиб, қалинлиги 762 миллиметрли ўқ ўтказмайдиган пўлат зирҳ билан қопланган.

РАЗОЛАТ ДОМИГА ҒАРҚ БЎЛГАНЛАР

Ургут – аҳолиси энг кўп туманлар сирасига киради. Туман тоғлик ҳудудлардан иборат. Бир томондан қўшни Тожикистон билан чегарадош бўлгани боис туман ҳуқуқ-тартибот идоралари вакиллари зиммасига ўта масъулиятли вазифалар юклатилган. Айниқса, гиёҳвандлик моддаларини етиштириш, олиб ўтиш ва сотиш ҳоллари тез-тез содир бўлиши билан ажралиб туради.

Ўтган 2000 йилда гиёҳвандлик воситаларини қонунга хилоф равишда эгаллаш, ўтказиш мақсадида ноқонуний равишда тайёрлаш, эгаллаш, сақлаш, истеъмол қилиш ва бошқа ҳаракатлардан иборат 248 та жиноят содир этилди. Бундай жиноятлар 1999 йилга нисбатан 85 та кўп аниқланган. Демак, гиёҳвандликкка қарши кураш борасида ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари катта ишларни амалга оширмоқда.

Инсонни ақлу-ҳушидан бегона қиладиган, аҳлоқсизлик ва беҳаёликка элтадиган, ҳайвоний ҳирсларини вақтинча жунбушга келтирадиган, соғлиқни кемирадиган, бор будини совурадиган, маънавиятини жирканчлаштирадиган бу – гиёҳвандликдир. Ўзингиз айтинг, нашаванд одамда иймон қоладими? Улар жамиятга номуносиб хатти-ҳаракатлари билан нафақат ўз оиласи ва атрофидагиларга, балки жамоатчиликка ҳам ўнглаб бўлмас даражада салбий таъсирини ўтказади. Гиёҳвандга доимо ғам-ташвиш, азоб-уқубат йўлдош бўлаверади. Ачинарли томони шундаки, бундай жирканч жиноят кўчасига аёллар, ёш-ёш жувонлар кириб қолаётир. Ўтган йилнинг 22 июль куни «Зарафшон» жамоа хўжалигининг Дўстлик қишлоғи ҳудудидан ўтган Ўзбекистон–Тожикистон чегарасидан 1 килограмм 124 грамм кўкнор шираси ва 200 грамм героин гиёҳванд воситаларини олиб ўтаётганида Сожида Сатторова чегарамизнинг ҳушёр посбонлари томонидан қўлга олинди. С. Сатторова эндигина йигирма еттига кирган. Икки нафар норасида фарзанди бор. У гиёҳванд моддаларни сотиш мақсадида божхонадан яширинча айланма йўллар билан олиб ўтмоқчи бўлган. Қаранг, мўмай даромад аёлни не кўйларга йўрғалатди. Бир оила бекалигини уддалаб, гулдай келинчаклик нашидасини суриб, кўпнинг дуосини олиш ўрнига нафратга дучор бўлди.

Ф. Сатторова олиб ўтаётган гиёҳванд моддаси ўралган қоғознинг бир томонида 20 В 9227 ёзуви, иккинчи томонида эса «Андижони усто Расул жестянник, шаҳар томонидан биринчи остановка» ёзувлари борлиги аниқланди. Изқуварларнинг саъй-ҳаракати билан бу манзил синчковлик билан ўрганилди. Дарҳақиқат, Самарқанд тумани Гулобод жамоа хўжалиги Кулба қишлоғида Мамарасул Ҳамидов деган темирчи бўлиб ишловчи шахс аниқланди. Унга тегишли автомашинанинг давлат рақами 20 В 9227 экан. Ҳамтовоқларнинг ҳар иккиси қонуний жазо олдилар.

Икки мингинчи йилнинг иккинчи сентябридан учинчисига ўтар кечаси Ургут тумани ички ишлар бўлими ходимлари томонидан «Антитеррор» тадбири ўтказилаётганда туманнинг «Оққўрғон» жамоа хўжалиги Жарқишлоқ қишлоғидан Тожикистон – Самарқанд йўналиши бўйича ўтувчи автомобиль йўлининг «Жарқишлоқ» манзилгоҳида шу қишлоқда яшовчи Салима Турдиеванинг ёнидан 4,4 грамм миқдораги гиёҳванд модда борлиги сири фош этилди. У мазкур оғуни ҳамқишлоғи Мастура Жумабоевадан Тойлоқ тумани А. Темур хўжалигида яшовчи Илёс Умаров учун ўн беш минг сўмга сотиб олганини тан олди. Уларнинг ҳар уччови ҳам жиноий ҳаракатлари учун жавобгарликка тортилишди. Ҳа, бир ҳамён пулни маънавиятдан, инсоний туйғулардан устун қўядиган кимсанинг ҳоли забундир.

Туман ҳуқуқ-тартибот органларининг жамоатчилик ва фуқаролар ўртасида олиб бораётган ишларининг ижобий натижалари куртак кўрсатмоқда. Гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар вояга етмаганлар томонидан деярли содир этилмагани қувончли. Барча жамоа хўжаликлари мутасадди раҳбарларининг ўз ҳудудларида гиёҳванд экинларни экишнинг олдини олишга қаратилган вазифаларни амалга ошириш учун жавобгар эканлиги ҳақида қатъий огоҳлантиришган. Албатта, «Қорадори-2000» тадбири мунтазам ўтказилгани ҳам бу соҳада ижобий натижалар берди. Фуқароларнинг томорқалари, тоғ ён-бағирлари мунтазам кўздан кечирилди. Аҳоли ўртасида ёш авлодни ақлан, маънан ва жисмонан баркамол бўлиб вояга етказишида соғлом турмуш тарзининг аҳамияти катта эканлиги тушунтирилаётир.

Қотиллик. Бу сўзнинг замири разолат. Кимки бу жирканч қилмишни содир этса у дунё, бу дунё лаънатларга дучор бўлиши тайин.

Шод-хуррамлик билан ғам-ғусса, фожианинг ораси бир қадам бўлди. Кечагина тинч-тотув, орзулар оғушида яшаётган оила даҳшатлар комига ғарқ бўлди. Эри мурдага айланди, хотини қотилга. Эзгулик билан ёмонлик чегарачи бузилди.

О. Узоқов жамоа хўжалиги «Қизилбош» қишлоғида яшовчи Темур Куйсуновнинг уйи орқасидан ўтувчи «Термиз–Тошкент» йўлининг чап томонида бошининг тепа қисмида тан жароҳатлари бор, ёндириб юборилган ҳолда эркак кишининг мурдаси топилди. Изқуварларнинг саъй-ҳаракати билан қотил аниқланди. Чорак асрдан кўпроқ бир ёстиққа бош қўйиб яшаётган Мусаллам Дилмуродова ўз эрининг қотили бўлиб чиқди. Воқеа бундай бўлганди. Сентябрь ойининг ўн бешинчидан ўн олтисига ўтар кечаси оилавий жанжал келиб чиқди. Марҳум Темур Куйсунов «мен тўрт кун уйда бўлмаганимда қаерга кетдинг» деб хотинига дағдаға қилиб, курақда турмайдиган сўзлар билан ҳақоратлайди. Хотинини ўлдираман деб болтани қўлига олиб қувлай кетади. Етолмагач болтани хотини томонга отади, аммо мўлжалга тегмайди. Хотинини яна қувиб кетаётиб зинадан йиқилиб тушади. Шунда хотини «эрим мени ўлдирар экан» деб унинг бошига болта билан уради. Эр ўша жойда жон таслим қилади. Қаҳр-ғазаб кўнгилдаги олийжаноблик куртакларини бир зумда янчиб ташлайди. Ҳайвоний туйғулар уйғонганда инсон ўзини тўхтата олмай қолади. Шайтонга ҳай беришга ожизлик қилади. Оқибат эса кўриб турганингиздек, шафқатсизлик яна бир шафқатсизликни келтириб чиқарар экан. Мусаллам эрини ўлдиргач, жиноятни яшириш мақсадида қизи Дилдорани уйғотиб, жасадни ҳаммомга киритадилар. Дилдора «Одамларга, милицияга айтайлик» деса ҳам она кўнмайди. Қиз мажбур, она амрига бўйсуниб жасадни кўтариб уйининг орқасидан ўтган йўл ёқасига ташлайди. Устидан ёнилғи қуйиб ёқиб юборади.

Яна бир қотиллик тафсилотини ўқиб ўйга топишингиз тайин. Эр-хотиннинг ўзаро жанжаллашуви оқибати хунук тугади. Ургут тумани Ҳалим Мўминов жамоа хўжалигининг Жайратепа қишлоғи, Қўштепа маҳалласида яшовчи Баҳри Қаюмов ҳам қотил деган тавқи лаънатни елкасида кўтариб юрадиган бўлди. Эр-хотин ўртасида чиққан жанжали оқибатида эндигина ўттиз ёшга кирган, уч фарзанднинг онаси Шоира Шарипова ҳаётдан бевақт кўз юмди. Баҳри Қаюмов уни шафқатсизларча пичоқлади. Бир неча жойидан олган тан жароҳати оқибатида бечоранинг жони узилди. Барбод бўлган бу оилада ўсаётган фарзандлар энди қачон рўшнолик кўради-ю, қачон бу оилага қувонч киради?

Жиноят ва жазо

Кейинги пайтларда одамларни алдаш ёки ишончни суиистеъмол қилиш йўли билан уларнинг мулкини қўлга киритиб олувчи фирибгарлар кўпайиб қолди. «Самарқанд» жамоа хўжалиги Почвон қишлоғида яшовчи Суюнбой Мажидов ҳам шайтонга дарс беришга талабгорлардан чиқиб қолди. У Ургут шаҳрида яшовчи Абдураҳим Тошпўлатов бошқарувидаги «Нива» русумли С 5083 СН давлат рақамли автомашина ёнига келиб иккита балон борлигини, агар келишса, эски балонларни янгисига алмаштириб беришни айтади. Турли ёлғонларни қалаштириб уни ишончига кириб 2 дона дискаси билан балонни, автомашина кўтаргичини ва балон калитини олиб ўзлаштириб юборади.

Яна овга чиққан Суюнбой бундоқ қараса шахсий «Камаз» юк автомашинаси кабинасида навбатдаги ўлжаси ўтирибди. Унинг ёнига келиб икки дона автомашинаси кабинасида навбатдаги ўлжаси ўтирибди. Унинг ёнига келиб икки дона автомашина балони борлигини, арзон гаровга – 20 мингга сотишини айтади. Фирибгарнинг қармоғига илинган Абдуғани Рашидов 20 минг сўмни қандай қилиб Суюнбой қўлига топширганини сезмай ҳам қолади. Осонгина қўлга киритилган ўлжа фирибгарнинг нафси йўлида ўзлаштириб юборилади.

Одамларни лақиллатиб текин даромад топишга одатланган С. Мажидов кўнгли нималарни тусамайди дейсиз. Тойлоқ тумани Саидназаров жамоа хўжалиги Адас қишлоғида яшовчи Муродилло Шукуров қўлбола вино сотиб юрганини кўриб қолади. Уни алдаб, ўртадаги лабз ҳалолликни суиистеъмол қилиб, 12 минг сўмлик 40 литр қўлбола винони флягаси билан олиб, пулини кейинроқ бераман деб жуфтакни ростлайди.

Ундан ташқари Охунбобоев жамоа хўжалигида «Қуйи қишлоқ» қишлоғида яшовчи Умар ва Малик Каримовларга гўё ўзини болалар боғчасида омбор мудири бўлиб ишлайдиган қилиб кўрсатади. Арзон ун ва оқ мой таклиф қилади. Худди шундай лақмалардан бири Шаҳоб Мухторов ҳам фирибгарнинг қармоғига илинади. Шундай қилиб у ўзгаларининг 18800 сўм пулини қўлга киритиб, ўзлаштириб юборади. У аввал ҳам фирибгарлиги учун судланган эди. Бузоқнинг югургани сомонхонагача дейдилар. Суюнбой Мажидов қўлга тушиб ҳолига маймунлар йиғлаётир. Нафси қулига айланган фирибгар эл ичида шарманда бўлди.

Жиноятчиликнинг барча кўринишларига қарши ҳар бир ота-она, маҳалла улуғлари, педагоглар, фуқаролар йиғинлари раҳбарлари ҳуқуқ-тартибот идоралари билан ҳамкорликда курашгандагина натижа кўнгилдагидек бўлишини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Одамларни фақат яхшиликларга чорлаб, уларни ёвузликлардан, ёмон хулқу атворлардан, разолатдан асрамоқ даркор. Уларни одоб-ахлоқ, руҳий маънавий поклик томон етаклаш ҳар бир иймонли кишининг муқаддас бурчидир. Қани эди барча-барчамиз ҳалол меҳнатга, яратувчанликка, ҳаётни гўзал ҳолатда ўтказишга одатлансак. Бу нур устига аъло нур бўлур эди.

Баҳодиржон САЪДУЛЛАЕВ,
Ургут тумани прокурори, адлия маслаҳатчиси.

ХОТИНДАН ҲАМ ЕНГИЛ

Лондонлик Луи Борои дунёдаги энг енгил автомобилнинг ягона муаллифи ҳисобланади. У яратган вазни 95 килоли, соатига 25 километр тезликда ҳаракат қилишга қодир митти автомобиль айниқса бизнинг шароитда бебаҳодир: гадойтопмас жойда бузилиб қолса ёки ўнқир-чўнқир йўлларда юролмаса, бемалол от ёҳуд эшакка ортиб кетаверишингиз мумкин. Жуда бўлмаса елкага ўнгариб олиб кетиш ҳам мумкин.

УЙ ЎРНИГА... АВТОМОБИЛЬ?

АҚШнинг Калифорния штатида Бербанк шаҳрида истиқомат қилувчи Жей Орберг исмли автомобилсоз бутун бир қасрнинг ўрнини бемалол босишга қодир қулинг ўргилсин автомобилни яратишга муваффақ бўлди. Узунлиги 30, 48 метрга тенг, 26 та ғилдиракли ушбу автомобилсозлик мўъжизаси ошхона, махсус трамплинли сузиш ҳавзаси, икки кишилик каравот, вертолёт учун мўлжалланган қўниш майдони ҳамда яна ўнлаб шу каби қулайликлар билан жиҳозланган. У киночилар ҳамда махсус кўргазмалар учун мўлжаллангандир.

Ана шундай автомобиллар ўзбекнинг кўп болали оилалари учун ҳам қулай бўларди...

Қамоқхонага янги маҳбус келипти.

– Салом, такалар!

Уни аямай дўппослашипти, кейин тушунтиришипти – қамоқхонада энг таҳқирли сўзлар «така» ва «хўроз» экан.

– Киришим билан шуни айтмайсизларми? – деб хафа бўлипти янги маҳбус – ҳаммаларинг хўроздай ёпирилиб, чўқиб ташладиларинг-ку!

* * *

– Нима янгиликлар бор, дўстим?

– Ёнғинда хотиним ёниб кетди.

– Қандай даҳшат. Ахир уни қутқаришнинг иложи бўлмадими?

– Шун-дай ширин ухлаётган эди-да...

* * *

Автобусда бир эркак йўловчи қизга мурожаат қилипти:

– Билетга узатиб юборинг, ойимтилла.

Қиз хаёлида: Ойимтилла дегани тилла балиқ, балиқ – чўртан, чўртаннинг тиши бор, демак – ит».

– Жаноблар, мени «Ит» деяпти манави одам, вой-дод!..

* * *

– Ҳар куни ичиш, ичиш!.. Вой-дод, сизга текканимда бошим қаерда эди-я!

– Менинг кўкрагимда...

* * *

– Хўш, устозинг қандай экан, бирон нарса ўргандингми?

– Ажойиб одам. Илгари уч киши бўлиб бир шишани бўшатардик. Энди иккаламиз туширяпмиз.

* * *

– Нега қишлоққа кўчиб келдингиз?

– Шаҳарда ичсанг ўн беш сутка тайёр. Қишлоқда ичволиб, бирор дарахт соясида ухлайверасан-да! Биров «пишт» демайди...

* * *

– Бу йил ҳам Янги йилни бирга кутиб олмадик. Уйга алламаҳалда маст бўлиб келдингиз, – деди эрталаб хотин эрига.

– Кеча туппа-тузук эдим-ку? Ким айтди сенга бу беъмани гапни.

– Эшикни очибоқ «мен тайёрман» дедингиз-ку!

– Эй худо, одамлар ичиб олса нималар деб валдирамайдия!

* * *

Янги турмушга чиққан қиз эрига деди:

– Биласанми азизим, дабдурустдан қизлик дамлардан кечиш бирам қийин-ей.

– Воз кечишнинг кераги йўқ жонгинам, гўё ҳеч нарса бўлмагандай дадажонингдан пул олишда давом этавер.

* * *

Меҳмонхона хўжайини туристдан сўради:

– Қалай яхши ухладингизми?

– Жуда ёмон ухладим. Кечаси билан деворда сувараклар югуриб чиқди.

– Муҳтарам меҳмон, сиз тўлаган арзимас пулга биз кечаси буқалар жангини уюштириб беролмаймиз.

Мучалингизни биласизми?

2001 – ИЛОН ЙИЛИ

Осиё, Африка қитъаларидаги мамлакатларда қабул қилинган йилнома ҳайвонлар номи билан аталувчи 12 йилни ўз ичига олган мучалга асослангандир. Ушбу йил ҳисобига кўра, ҳар бир инсон муайян йилда ўзининг келгусидаги ҳаётига таъсир кўрсатувчи туғма ҳислатларга эга бўлиб туғилади. Шарқий мучалга кўра 2001 – йил – ИЛОН ЙИЛИдир.

Илон йили тавсифи албатта барчани қизиқтирса ажабмас. Айтиш кераккки, илон йили айримлар ўйлаганидек даҳшатли эмас, аксинча кўпдан-кўп хайрли келур.

- Илон йили савдо-сотиқ ва ишлаб чиқаришнинг ривожига хизмат қилади. Бу мураккаб келишувлар даври бўлиб, эҳтиёткорликни, устамонликни тақозо этади.
- Йил орзу-ўй ва муҳаббат: танишиш: тўй, сиғиниш учун яхши.
- Диний ҳаёт шиддатли ва эҳтиросли кечади, юлдузларнинг ҳаёти гуллаб яшнайди.
- Элегантлик замонавийликка айланади, маданият, мусиқа ва санъат юксалади.
- Фан ва техника муваффақиятга эришади.
- Илон ҳар қандай емишни еб кетавермаслигини ҳисобга оладиган бўлсак, ҳалол луқмани ёқтиришини билиб оласиз.

Ушбу мучалда туғилганларга донолик ва зийраклик ато этилган. Улар вайсақи эмас. Кўп ва хўб фикр-мулоҳаза юритишади. Бошлаган ишни қатъият билан охиригача етказишади, муваффақиятсизликни жуда ёмон кўришади. Табиатан хотиржам бўлсалар ҳам, ишнинг кўзини билиб, тез хулоса чиқаришади. Жудаям омадли кишилардир. Лекин

кўпинча зиқналик қилишади. Гоҳида худбин ва мақтанчоқ бўлишади. Қарз беришни ёмон кўришади, аммо ҳушларига келиб қолса, ёрдам беришдан бўйин товламайдиган пайтлари ҳам бўлиб туради. Бўрттиришга мойиллик уларга хос хусусият. Мабодо бировга ёрдам бергудек бўлишса, жонларини ҳам аямайдилар. Айни пайтда тортинчоқ бўлиб қолишади, натижада, фойдаларидан кўра зарарлари кўпроқ тегиши мумкин. Бинобарин, бундай одамлардан ёрдам сўрашдан аввал ўйлаб кўриш керак. Акс ҳолда пушаймон қиласиз.

Илон йилида туғилган аёллар нозиктаъб бўлсаларда, кўпчилик даврасида суҳбатларда ноўрин гапириб қўядилар. Эркакларнинг жўшқин муҳаббати, эркалаши, ҳурмати, яхшилигига нисбатан ҳиссиз бўладилар.

Илон йилида туғилганлар доимо кулиб, шодон юришлари керак. Шодлик ва қувноқлик кўнгилларини забт этса, турли дил хираликларнинг олдини олган бўладилар.

Ёстиқдошларини ўзлари танлашади, рашкчи ва инжиқдирлар. Енгилтакликлари оилавий ҳаётини қийинлаштиради. Никоҳсиз алоқалар – бу уларнинг заиф томонлари – ҳаётларини чигаллаштиради. Фақат оила аъзолари кўп бўлсагина, уларнинг бу майлига чек қўйиши мумкин.

Агар улар ўзларининг энг яхши ҳис-туйғуларини оилага бағишлай олганларида эди, умрлари бир текис ғам-ташвишсиз ўтарди. Ҳаётларининг дастлабки даври нисбатан тинч ўтади. Умрларининг иккинчи ярмида эса ортиқча сертакаллуфликлари, эҳтиросларининг кучлилиги, саргузаштларга иштиёқмандликлари кўпдан-кўп мушкулликларга дучор этиши мумкин.

ЙИЛИНГИЗ ОМАД ВА ШОДЛИК КЕЛТИРСИН, АЗИЗЛАР!

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши ва «Адолат» газетаси ижодий жамоаси.

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Т.О.ДАМИНОВ, А. Ғ. ҒУЛОММАҲМУДОВ, А. ЖЎРАБОЕВ, Р. З. АҲМАДАЛИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Р. Р. ХАЙДАРОВ, К.РИХСИЕВ (Бош муҳаррир ўринбосари), Д. К. ҚИРҒИЗБОЕВ (Бўлим мудири), Р. М. АЗИМОВ, Т. И. ЭРГАШЕВ, А. МАМАЖОНОВ, Ў.Ф. ЖЎРАЕВ, Н. НУРМАТОВ.

Мулоқот учун телефонлар:
Қабулхона – 133-41-89.
Ижтимоий адолат ва ҳуқуқ бўлими–136-55-96.
Хатлар ва шикоятлар бўлими – 136-55-64.

Навбатчи – Саъдиддин САЙДИСЛОМОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140.
Буюртма Г– 2036, ҳажми–2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А–2
Газета IBM компьютерида терилди.

Мақолада келтирилган факт ва рақамлар учун фақат муаллифлар жавоб берадилар. Қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди.

«Шарқ» нашриёт - матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти–20.00. Босишга топширилди

МАНЗИЛИМИЗ: 700047, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси-32.